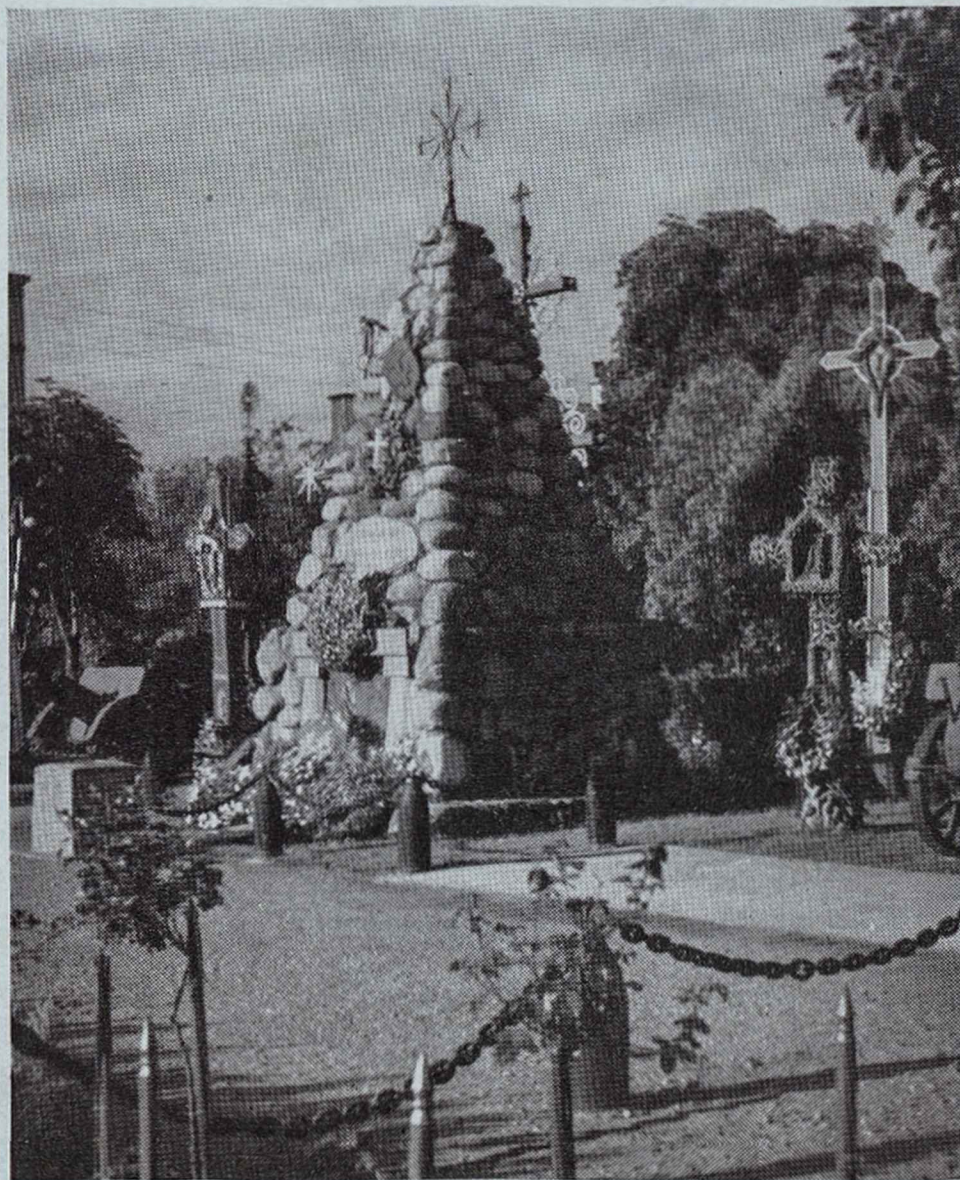

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Laisvės paminklas, Kaune

N E P R I K L A U S O M A L I E T U V A

(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo Žurnalas

Nr. 4 Montreal, birželis-June mėn., 1942 metų Tomas II

Už Išlaisvinimą Lietuvos!

For Liberation of Lithuania!

Už Ištikimybę Kanadai!

For Loyalty to Canada!

Už Santarvės Pergalę!

For the Victory of the Allies!

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale

Prenumerata metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje..... \$1.00

Canada\$1.00

Užsieny..... \$1.50

Other Countries\$1.50

Redakcijos ir Administracijos

Antrašas:

2588 Bercy Street
Montreal, Quebec,
Canada.

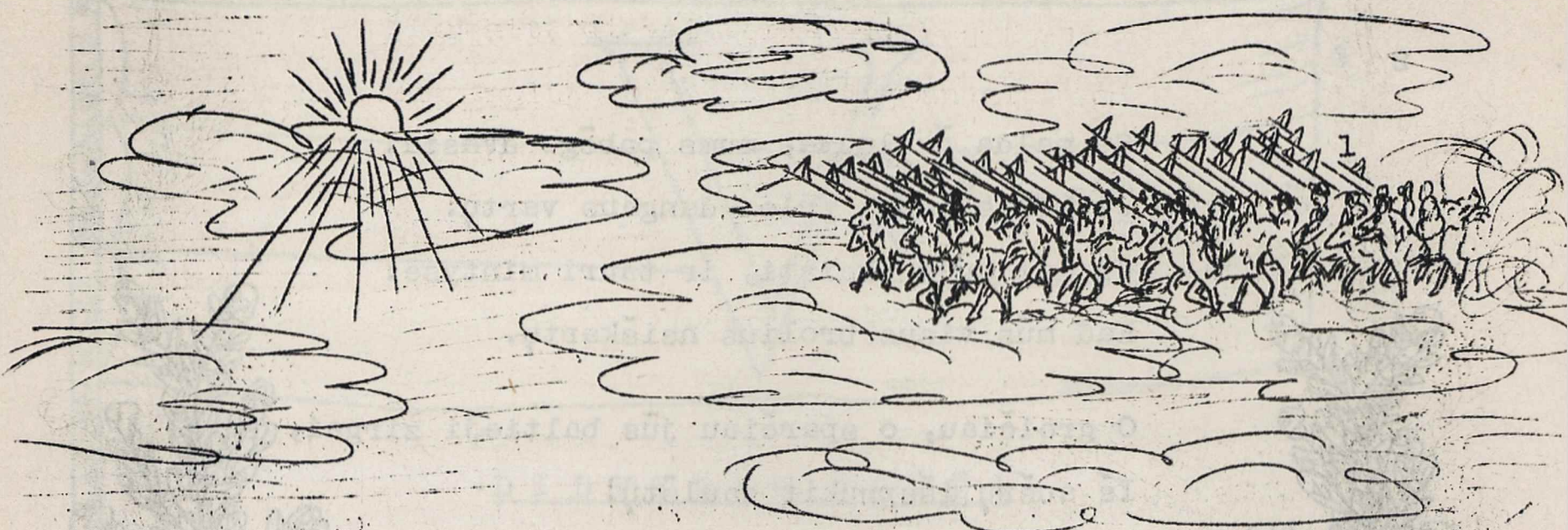
Redaktorius..... Marija Aukštaitė

Red. Padėjėjas..... Jonas Yla

T U R I N Y S

psl.

Marija Aukštaitė	Atjoja Perkūnai.....	1
Ž. Domas.....	Didvyrių Žemė!.....	3
" "	Aš Kovosiu	5
V.J.B.	Lietuvai	6
A. Rytmetytė	Pavergta Tėvynė	8
K.J. Prunskis.....	Akyračiams	9
Jūrų Sirena	Gal Suspėtu?.....	11
Marija Aukštaitė	Netekus Jos.....	13
Vyt. Širvydas	Anglų Spauda Lietuvos Klau- simu.	14
Jonas Yla	Mūsų Pastabos.....	17
J. Jokūbėnas	Kodel Aš Remiu "N. L.".....	19
R. Hozas	Mūsų Spauda	20
Marija Aukštaitė	Mašina	22
A. Rytmetytė	Sunki Motinos Dalis	24
D z ū k ė	Gimtoji Šalis	27
R. H. ir Genys	Toronto Dienos	30
Omnia Vincit Amor	Jaunimo Mintys	33
Genovaitė	Sapnas	36
Petrutė	Montrealo Krislėi	38
O. Vizbarienė	Moteris Lietuvybės Saugo- toja..	45
Vyt. Širvydas	Už Mūsų Sienų	47
.....	Laiškai	48
Redakcija	Redakcijos Atsakymai.....	50.

PERKŪNAI ATJOJA!

Antai švinta aušra, Lietuvos debesiuos,

Tai šimtai perkūnų išjoja!

Aukurų, aukurai, mūs dievams kruvini...

Sužaloti klūpovir moja!

O ateikit, greičiau! Štai lavonų!... Vargų!...

Be galo, be krašto, be saiko!

Mes sukilsim visi, iš namų ir grabų -

Nuo didžiausio vyro ik vaiko.

Mes tiek laukēm dienu, prirakinti vergais...

Mūs kailį svetimi vis dera!

O pakelkit kardus, su liepsnotais šarvais!

Ir, mes pradėsime savo barą.

Mūs kiekvieno širdis, plienu virto grubiu,

Žiūrėkit, dievai perkūnai!

Mums nulupo odas ik pačių panagių!

Bet uoloms virto mūs kūnai.

Su malda švelnute, mums pabėgo dvasia...

Ji klūpė tenai prie dangaus vartų!

Ji maldaugį skaisti, ir tauri mintyse:

Kad mūs visus brolius neiškartų.

O greičiau, o sparčiau jūs baltieji žirgai,

Iš aušrų išsprukit saulėtų!

Čia rytų, čia pietų, vakarų vanagai -

Kad mūs laisvę sulest nesuspėtų.

O ateikit greičiau, štai lavonų... vargų...

Be galo, be krašto, be saiko!

Mes sukilsim visi! Iš namų ir grabų!

Nuo didžiausio ypo iki vaiko.

Marija Aukštaitė.

* * * *

I L G Ė S Y S

O saulėtasis Krašte, žeme šventoji, ar ilgai, ar ilgai Tave
neišvysiu?... Ar ilgai stovėsiu už Tavo vergijos vartų ir ken-
tėsiu tiek, kiek gali iškentėti tikrasis kankinys...

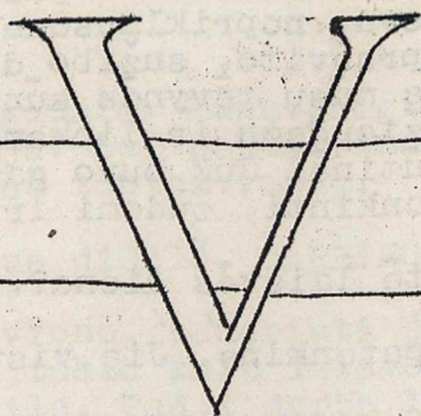
Ak, Šalele, Mieloji... Juk atmeni, kaip klajojau kapiny-
nais ieškodama vieteles... Kaip verke beržai užėję ir slamejo,
o aš sakiau: "tik laikinai... Aš sugrįšiu į silų platumas, į
slaitų vainikus, ir amžiams atnešiu širdį į Tavo kalnelius..."

Kur dingę tos viltys... tos tauriai nuaustos... kur dingę?...
Sukaustyta Tėvyne - sukaustytos mintys, tik sielvartų ežerais
plaukia gyvenimo laivas, siekdamas Tave...

Ir šiandien, kada prašvito 15 birželio rytas, aš renku ra-
sas ne nuo rožių, ne nuo kasotų gulbinių ar tulpinių, bet nuo
išblankusių skruostų, kurie suvyto be Tave...

Ak, mano Lietuva, aš be Tave vystu...

Nepriklausoma Lietuva

D I D V Y R I Ų Ž E M Ė !

Remiantis garšiųjų mokslininkų įrodymais, lietuvių tauta yra atsikėlus iš mažosios Azijos. Kur ir kaip ji gyveno pirmesniais laikais, tikrų įrodymų nėra, nes tuo laiku nebuvo rasto--nebuvo uzrasų.

Senovės žinųjų įrodymai tvirtina, ką ir šiandien neginčina mūsų tautos didžiausi priešai, kad mes esame vienos garbingiausių senovės laikų giminės, vadinamos aiscių giminė.

Ši giminė senovės laikais buvo garbinama, kaip viena iš galingiausių, kulturingiausių, bei teisingiausių.

Istorijai atsiradus, daugiau ir daugiau randame padavimų apie mūsų tautos būdą, bei garbę. Nėra nei vieno mokslininko, kuris savo uzrasa iš būtų neprisiminęs, bei neišgarbinęs mūsų bocius, mūsų tautą. Tai šalis didvyrių, kurios kiekvienas sūnus pilnas idealų, bei žmoniškumo. Šalis, kurioje nuo amžių gludi atspari dvasia - teisybė. Tai ne pagyras, bet faktai. Mūsų tauta jau gilioje senovėje sugebėjo geriau išgyventi, praturtėti, negu visos aplinkinės tautos - mūsų kaimynės. Todėl visą laiką, mūsų tautos kaimynai, mus atakavo norėdami pasipelnyti, pasiplešti. Bet lietuvių atspari dvasia, bei nepamainomas būdas, visuomet sugebėjo atsispirti, nors ir prieš daug galingesnę priešą. Mūsų bocių nuolatų puolami, kartais tiek išinervuodavo, kad galingojo priešo visą valstybę pereidavo. Tai pasiryžėliai - drąsuoliai. Nekartą priešą nusivijo už Maskvos! Savo laikais Europoje - garsenybė buvo Lietuva. Jos sienos buvo nuo baltųjų iki juodųjų marių. Daug kartų buvo supliekus Vokietiją, Rusiją ir gobsiąją Lenkiją. Tai vis buvo pergyvenimai, tai faktai. Faktai, tvirtinami istorijos lapuose visų mokslininkų, net kartais mūsų priešų.

Nors pagaliau mūsų amžinieji priešai, bendrai susitarę mūsų kraštą nuterėjo, bei dalimis pasidalino, bet lietuvių vidujinio jausmo - tėvynės meilės; niekas nepagrobė. Kartuvės, areštai bei nežmoniški kankinimai, tvirtą lietuvių būdą, bei šventą įsitikinimą, niekas nesugebėjo užkariauti. Ir štai, pirmojo pa-

Montreal, 1942, birželis - June.

saulinio karo laiko, per kančias ir pasiaukojimus mūsų didvyrių, Lietuva tapo laisva, nepriklausoma respublika. Viso pasaulio lietuvių akys prasvito, sužibo džiaugsmu. Išvaikyti po visus pasaulio krastus mūsų tėvynės sūnus, grįžta savo tėvynon. Triumfuojančiu džiaugsmu ir linksmybe, pasijuto apkrauta kiekvieno lietuvių krūtine. Juk buvo gana prisotinti maskoliškų nagaikų, gana prikankinti, žudomi ir tremiami.

Bet ar ilgai švietė laisvės diena?...

Banditų niekas nepatenkins. Jie visuomet galvoja kaip kitus nuskriausti.

Ir štai!...

Diena...

Diena ašarų ...

Diena nuliūdimo!...

Ši diena, tai 15 birželio 1940 metų, kur mūsų amžinas priešas sulaužydamas nuolatinius savo pasižadėjimus, pavergė mūsų Tėvynę.

Ši diena, kuriosios datoj prasidėjo nauji kankinimai, naujos žudynės, nauji tremymai. Vėl lietuviškojo žodžio išsitartimas - yra nusizengimas. Vėl mūsų garbingos tautos idealistams, Sibiro glūdumos, nauji areštai, kankinimai, tremimai, žudynės.

Bet, tai ne ilgam! Nes visuomet keli šunes už parblokštą grobį susipjauna.

Ir štai, tik po vienu metų; 22 birželio 1941, nepamainomas mūsų priešas iš vakarų, susigrūmė su pirmesniu okupantu. Pasipylė didesni vargai... Atsidarė skerdynės. Per trumpą laiką tukstančius brolių lietuvių nušlavė nuo žemės. Akymirkšnyje visi tautos turtai suliepsnojo! Iš moderniškųjų pastatų, žavingų alejų, paliko tik griuvėsiai... Apvijo visa mūsų žemė smaigiantis žaltys, kurs saudo mūsų brolius už vieną šimtais. Žudo, kankina, ir marina badu...

Tai vis tautų progresai, kurios drįsta save vadintis kulturingomis.

Tai žvėriškumas, kurs viršija garsųjį Romos Neroną, bet neilgam!

Savo vardą lietuvis išlaikys.

Anksčiau, ar vėliau, atsiteis su tais, kurie Lietuvos kraują siurbė, ir teriojo nekaltas aukas. Juk nekaltas kraujas verda, ir šaukiasi atkėrsinimo visiems mūsų tautos onėjams. Todėl, salin iš mūsų krašto, iš mūsų tėvų žemės, visi skriaudejai!

Mes ne vergai, ir nevergausim. Mūsų prigimtis, papročiai bei pra-
eitis, idealais liepsnoja! Lai neatsiranda iš mus nei vieno par-
daviko, kurs žemintų mūsų tautos vardą.

Lietuva buvo, ir bus didelė, GARBINGA IR PAVYZDINGA valstybė.

Mūsų pareiga visų kaip vieno, bendrinti jėgas, kovoti, dirbti, ir
laimėti. Mūsų prysakyje tokie kaip laisvės šampijonas garsus vyras
Rooseveltas, mūsų neapvils. Tad į darbą lietuvi su pakelta nuotai-
ka, lai birželio penkioliktoji padvigubina mumyse laisvės troškimo
ugni, ir per jos liepsnas - zenkime į Lietuvos laisvę ir nepri-
klausomybę.

Ž. D O M A S

A Š K O V O S I U

Gimiau šaly didvyrių,
Garsingoje nuo amžių!
Beribėj idealų -
Ikurtoje Praamžių.

Nuo metų neribotų,
Esu genties garsios!
Nors kažin kaip žebotų -
Nieks kelio nepastos!

Lai niekas negalvoja,
Kad mane permanys:
Mano širdis byloja -
Aš esu lietuvis!

Lai aukso kalnus krauna,
Tas manęs neviliuos:
Aš visuomet kovosiu -
Dėl tėvynės laisvos.

Ž. D O M A S

Visa žmonija, myli mylėtoją.
Emerson.

Didžiausios mintys, eina iš
širdies.

Vovenargas.

Tie, kurie priešinasi ir gin-
čiasi, privalo retkarčiai pa-
galvoti, kad ne bet kokia kal-
ba bet kam suprantama.

Gethe.

V.J.B.

Lietuvai

Mes mylime tave, Lietuva! Mes liūdime ir kovojame dėl tavo laisvės. Mes mylėjome tave, kada tu gracija ir grakščiu jaunumų mokei pasaulį šokti, puotauti ir linksmintis. Mes dar labiau mylėjome tave, kada tu kovojai baisiomis ir ugingomis akimis liepsnojanciam apsigynimo krašte, ir nugalėjai didelės siauciančias purvinas nepritelių bangas.

Mes mylime tave, nes tu reiški pasauliui gyvenimo skaistumą. Tavo samojis kibirkščiuoja, bet tavo nesuteptas kardas dar skaisčiau suliopsnos.

Mes mylime tave, nes tu gini dvasios prakilnumą, ir niekini medžiagos biaurumą.

Mes mylime tave, nes tu mokai žmones šypsotis ne paikystės, savęs pasitenkinimo, išdavystės ar neteisumo šypsniu, bet linksmos širdies šypsniu... Šypsotis be baimės, be plūdimo ir be gėdos; tuo šypsniu, kurį nešies į kovą ir laimėjimą.

Mes mylime tave, nes tavo istorija yra - civilizacijos istorija. Tavo žemė bus modernios demokratijos gimtinė.

Tu drįsai priešintis žiauriems valdovams; griauti jų valdžią ir kovoti už demokratinės respublikos teises, atsistoti Europos prakeiktųjų kraugerių diktatorių akmenis širdy, ir valdytis savim.

Tavo tris brangiausi žiedai pražydės: laisvė, lygybė, brolybė. Tavo kova kilni. Tavo žuvusieji sūnūs amžinai liepsnos mūsų atminty. Tavo narsūs karžygiai virto visai žmonijai patrio-

tizmo simboliu. Lietuva! Tu esi mums amžina skaistybė, didybė ir gracija! Lietuva! Tavo garbė nesudėnėta, Tavo narsumas nepergalimas! Lietuva! Mes siunčiame savo sūnus, kad mirtų už tave, ir dėl Tavęs. Kad apvalytų ir apkrikštytų tavo žemę savo krauju... Sucementuotų mūsų meilę iki paskutiniojo teismo dienos.

Lietuva, tu esi tokia miela ir graži, kaip gražiausioji moteris. Mes apglebiame tave! Tu nors ir pavergta, bet būsi laisva, nes Tu esi galinga, teisi, tavo karžygiai vyrai - Tavo apgins, todėl mes spaudžiame Tavo dešinę. Mes didžiuojamės Tavim. Stovime petis į petį su tavim prieš visus barbarus!

Mes džiaugiamės kaip mylėtojas dieną ir naktį mąstyti apie Tave; džiaugiamės, kad likimas leido mums pareikšti mūsų pasišventimą Tau - kažką daugiau, kaip grynus žodžius.

Mes, Amerikos ir Kanados lietuviai, giliai jaučiame Tavo naujai atvertas žaizdas. Mes savo meile ir kovomis - užgydinsime jas...

Tikrai, mes esame Tavo bičiuliai, o Lietuva! Nes mes esame laisvės, šviesos ir garbės bičiuliai.

Ir daugiau!

Nes krauju aplaistytam lauke įvyko mūsų iškilmingos ir šventos jungtuvės. Mes amžinai su Tavimi susijūngėme; geresniam likimui, kol mirtis perskirs mus.

Būk linksma, o Lietuva! Neliūdėk! Turėk vilties! Mūsų meilė vilgys ir plaus Tavo žaizdas, tarytum gaivinas lietus, drąsins Tavo kareivius, paguos Tavo moteris, laimins Tavo vaikus.

* * *

Montreal, 1942 birželis-June.

Pavergta Tėvynė

A. Rytmetytė

Brėkšta nauja aušra -

Lietuvos rytuos;

Laukia mūsų broliai

Kas juos išvaduos.

Gaisrų dūmai smelkia

Iš visų kraštų -

Pavergta Tėvynė

Svetimų varžtų.

Stokime į kovą

Užu laisvės būvį,

Kad nuimti pančius

Nuo rankų lietuvio.

Ak, jįsai nekaltas,

Kad priešai žiaurieji,

Engia mūs tėvynę;

Plėšia nolabieji.

Bet ateis tas laikas,

Išseks mums kantrybė:

Lietuvis įrodys -

Kame yr' teisybė.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

Akyraciams...

K.J. Prunskis

Tiems, kurie domisi didžiųjų
siais įvykiais - atskleidžia-
ma fašistų, nacių, komunistų
veikimo paslaptys: "In Stalin's
Secret Service".

vasarą daugelis iš dulkinų miestų ir tratančių fabrikų keliaus
į paniskę, taksyvis ežerų pakraštys, ilgonis valandonis sėdės kur
paupyje prie meskerės. Taip ir reikia. Darbo žmogus turi teisę duo-
ti poilsio pertemptiems raumenims. Norėčiau tik tiems laimingie-
siems, kurie gaus atostogų, kurie gaus kiek laisvesnio laiko tiek
pasakyti, kad būtų blogai; jei darbo žmogus savo smegenis laikytų
išstisus metus "bedarbeje". Taigi, laisvalaikio metu - gražus daly-
kas prisiminti knygą. Gal kas turės progos pasklaidyti lapus kokio
lietuviško veikalo; gal kas pasiskaitys mūsų didžiojo dainiaus Mai-
ronio poeziją. Nuo jo mirties šiemet, kaip tik sueina 10 metų.

Bet mes negalime likti nuosaliai nuo didžiųjų gyvenimo įvy-
kių, o tuo klausimu yra apščiai gražios literatūros.

ATSKLEISTOS PENKTOSIOS KOLOMNOS VEIKIMO PASLAPTYS. Daug čia gra-
žios medžiagos apie slaptą fašistų, nacių ir komunistų veikimą
duoda MARTIN DIES knygoje "The Trojan Horse in America". Čia mes
matome, kad naciai Amerikoje turėjo stiprias organizacijas ir to-
li siekiančius planus, kad fašistai net į Italiją nusigabendavo
jaunimą peraukleti fašistineje dvasioje. Iš knygos paaiškėja, kad
U.S.A. komunistų ir jų itakoje esančių organizacijų pajamos per
metus viršija \$10.000.000, kad komunistai savo tėvyne laiko Sovie-
tų Rusiją, vieton Amerikos vėliavos - jie garbina raudonąją. Jie
vistiek neatsisako nuo minties sukelti revoliuciją Amerikoje.

NACIŲ KALĖJIME IR BOLŠEVIKŲ SLAPTOSE DRAUGIJOSE, tuos savo
pergyvenimus meistriškai aprašo JAN VALTIN knygoje "Out of the
Night". Tai viena iš labiausiai skaitomų knygų Amerikoje. Žmo-
gų tiesiog supurto, kai atsiskleidžia baisios žiaurių Vokietijos
kalėjimų paslaptys.

Autorius gyvais vaizdais aprašo komunistų pastangas isiskverb-
ti į įvairius kraštus, išigaleti, prarasti revoliuciją. Aprašomos
kovos už barikadų, aprašoni klajojancio po pasaulį bolševikų agi-
tatoriaus nuotykių ir atskleidžiama daug bolševikų baisyų darbų.

BOLŠEVIKŲ ŠPIONAŽO VADAS W.G. Kriyitskis, buvęs artimas Stali-
no žmogus, vadovavęs bolševikų špionazui vidurio Europoje, buvo
labai sujaudintas, kai patyrė kokie žudymai vykdomi pačioje komu-
nistų partijoje. Jam akys atsiverė, mėtė jis slaptąją tarnybą ko-
minterno tėvyneje, ir atvykęs į Ameriką - atskleidė daug paslaptų:
kaip bolševikai kišosi į Ispanijos reikalus, kokie "valymai" ir

žudymai vyksta pačių komunistų partijos centre, kaip kominternas vykdo savo slaptus planus Amerikoje.

AMERIKOS KOMUNISTŲ VADAS PASKELBĖ SLAPTĄ BOLŠEVIKŲ VEIKIMĄ IR PLANUS.

Ta padarė ne koks eilinis komunistas, bet du kartu (1924 ir 1928 m.) komunistų statytasis kandidatas į U.S.A. viceprezidentus, komunistų Internacionalo Prezidiumo narys ir Amerikos komunistų partijos vienas iš svarbiųjų vadų BENJAMIN GITLOW.

Jisai aprašo savo vargingą jaunystę, kaip skurdas jų šeima pastumdavo į komunizmą, kaip jis už komunizmą sėdėjo kalėjime, kaip jis matė kaip komunistų atstovas keliaudamas po Rusiją, kaip jie Amerikoje organizavo darbininkų streikus ir t. t.

Jis atskleidžia paslaptį, kad komunistai dirba kominterno (Maskvos) komanduojamai, jie yra remiami kominterno pinigais ir išduodami savo tėvynės reikalus dirba dėl raudonosios tėvynės.

Benjamin Gitlow'ui ypač krito į širdį, kad komunistai bet kuriame krašte negali tvarkytis pagal savo nusistatymą, bet visada turi nusilenkti kominterno, Maskvos valiai. To paveiktas Gitlow'as, metė komunizmą ir visą tiesą apie Amerikos komunizmą aprašo savo knygoje "I Confess". Verta ją paskaityti.

BALSAS IŠ PRANCŪZIJOS Boris Souvarine, vienas iš prancūzų komunistų partijos steigėjų ir taip pat narys komunistų Internacionalo Egzekutyvinio (Vykdomojo) komiteto, lygiai kaip ir Gitlow'as, gerai pažinęs komunizmą, nematė galimu toliau pasilikti bolševikų eilėse, ir metęs partiją parašė knygą "Stalin". Stora, arti 700 puslapių knyga net perskaityti reikalauja atsidėjimo, bet tai yra lyg komunistų partijos, kominterno istorija, vaizdžiai atskleidžianti revoliucijoje dalyvavusius asmenis ir nupasakoja daugelio jų liūdną pabaigą - kaip jie buvo paties kominterno vadų įsakymu susaudyti. Teisingai sakoma - revoliucija yra pabaisa, kuri išryja savo vaikus.

Daugiausia, žinoma, knygoje skiriama vietos aprašyti gyvenimą Stalino, nusakyti jo santykius su Leninu, Trockiu. Duoda daug medžiagos.

Pats tas knygas išgijau ir perskaičiau ir galiu drąsiai pasakyti - kas domisi dabartiniais didžiausiais įvykiais pasaulyje, dziaugsis tas knygas paskaitęs.

* * *

Matydamas kaip U.S.A., Britanija bei Kanada kovoja už demokratinius principus, už tautų laisvę, mes esame už demokratijų laimėjimą ir pasisakome prieš diktaturas, nežiūrint ar jos būtų sukurtos juodųjų, rudųjų ar raudonųjų diktatorių. Laukdami Jungtinių Tautų (United Nations) pergales, kuri žadą laisvę pavergtoms tautoms, mes remiame jų pastangas. Būdami nusistatymo, kad kiekvienas imperializmas, taipgi ir nacių, turi būti suvaldytas.

Mes šiame kare pasisakome, už bendradarbiavimą su Rusija, tačiau skelbdami, kad krašto vidaus santvarka yra pačių piliečių reikalas. Mes simtu nuosimčių pasisakome prieš bolševistinę santvarką Amerikoje ir Kanadoje. Bolševizmas kaip matyti iš čia suminėtų vadų paraiškų, yra per daug kruvinas, nori pavienių žmonių padaryti partijos vergų, be teisės dziaugtis kiekvienam taip brangia laisve.

* * *

Gal Pripieči?

Jūrų Sirena

Aš pripinčiau Tau garsų, žavių, sidabrinių,
Ir surinkčiau Tau gijų, iš jausmų silkinių.
Aš nuauščiau puikią juostą, gražią, dauglįraštę -
Tu suprastum mano sielą troskimais bekrastę.

Bet pavasariui štai skendint vainike alyvų,
Žaliam fone matau veidą brolio jau nebyvė.
Matau sesę asarotą po šibirą braidant...
Ir skarelę paskutinę už duonelę mainant.

Matau tėvą žilgalvėlį pančiais surakintą,
Ir pro grėtas, pro baįsiasias saulę dar nešvinta.
Tik prie kelio prie berželio, Smūtkelis parinęs -
Klauso balso tėvūzelio, kurs kančia užkinęs.

O, Dievuli, Dievulėli, brisčiau okeanais -
Prisimūščiau aš prie gročių kur tėvelis senas.
Laisvės varpas gal suskubtų bokšte sulinguoti,
Gal man gyvą tėvūzelį spėtų atiduoti.

Tavo krūtineje yra tavo likimo
žvaigždė.

Šileris.

Savimi tikėjimas yra dieviškas
vadovas, kuris mūsų niekuomet
nenuves į paklydimus, bet tik
tikras tikėjimas, o ne savimy-
la.

O. Swett M.

Verčiau dėvėk menkesnius rū-
bus, jeigu taip turi būti, pa-
sistenk kartą valgydamas per
dieną, gyvenk šaltesniame kam-
baryje - bet jokių būdu neati-
duok savo jėgų nesvariems daly-
kams.

O. M.

Laikas yra gyduolė kuri panai-
kina visas ligas.

Franklin.

Montreal, 1942, birželis - June.

LIŪDĒSYS

Didžiausiam mūsų Rėmėjui ir Vadui Gen. Konsului G.L.P. Grant-Suttie, reiškiame giliausią užuojautą dėl Jo Mylimos žmonos mirties.

"N. L." Redakcija.

Šiuo, "Aušros" choro nariai su muz. P. Motiejūnu prielaidy, reiškia gilia ir nuosirdzia užuojauta mūsų tautos dideliui Biciuliui Liet. Gen. Konsului p. G.L.P. Grant-Suttie dėl Jo mylimos žmonos Grant-Suttie mirties.

Visas choras liūdi dėl didelės nelaimės, kuri palietė mūsų mylimą didelį Rėmėją ir Gerbiama "Aušros" choro Garbės Pirmininką.

"Aušros" choro valdybos igaliotas - E. A. N.

Garbingajam mūsų Vadui ir Garbės Pirmininkui Gen. Konsului G.L.P. Grant-Suttie, reiškiame giliuos užuojautos jausmus, netekus vertingiausios gyvenimo palydovės - mylimos žmonos.

K.L.T. Centro Valdyba.

NETEKUS JOS...

(skiriu mūsų Vadui Konsului G.L.P. Grant-Suttie)

Nerimai per naktis,

Šale Jos, Mylimos -

Išskaitai Jos akis

Vien skausmu, be kalbos...

Šale Jos, Mylimos,

Kančioj degė širdis;

Nes bičiulę sielos -

Šydrais rengė mirtis.

Ak, kiek buvo sieloj,

Kartaus nuodo aitraus...

Kai matei tylumoj,

Myris laimę išgriaus.

Naktį rūmė blankiam,

Šale Jos, Mylimos:

Klaupė mintys tankiau -

Iš širdies ir sielos.

Klaupė, meldė: "Sugrišk!..."

Bet šypsnyš iš dangaus

Nusileido ant Jos -

Šalto veido brangaus...

Ak, paliko naktis!...

Šešėliuota... baisi...

Bot mūs Vade! Noliūsk!

Mes su Tavim visi!!!

Marija Aukštaitė.

Montreal, 1942, birželis.

Anglų Spauda Lietuvos Klausimą

Vyt. Širvydas

Senas, takingas, Anglijoje išeinąs žurnalas "The Nineteenth Century and After", gegužės mėnesį dėdą idomų redakcinių straipsnių "The Baltic States", kuriame nuodugniai svarsto Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių ateities perspektyvas. Sako, susirūpinimas savo saugumu privertęs Rusiją prisijungti Lietuvą, Latviją ir Estiją, Strategijos sumetimais, žygis tada atrodė sveikas, bet vėlesni įvykiai įrodė jo klaidą.

Žurnalo redaktorius toliau sako: "Estai, latviai ir lietuviai, nors širdies gilumoje nusistatę prieš vokiečius, nedrįsta palinkėti Rusijai pergalės, nes iš Stalino vasario 23-čią raudonajai armijai pasakytos kalbos, aišku Rusija trokšta Pabaltijo krastą vėl sau prisijungti. Stalino kalboje nebuvo nei šešėlio minties šį krastą jo teisėtiems savininkams sugražinti. Su Rusija trys Pabaltijo valstybės niekad (kaip Suomija) nekariavo, jų DE JURE nepriklausomomis valstybėmis gyvenimas niekad nebuvo ginčijamas nei Londone, nei Washingtone. Tad kam Rusija taip pasiryžusi jį sau vėl prisijungti?"

"Štai atsakas: Rusija nori saugumo prieš kitą puolimą iš vokiečių pusės. Stalinas, matyti, tiki talkininkų pasiryžimu nugalėti Vokietiją bet netiki (ypatingai Anglijos) pasiryžimu taip su vokiečiais pasielgti, kad ateityje jie jau niekad naujo karo negalėtų pradėti. Juk daugelio tikima, kad Vokietija būsianti nepavojinga Hitlerį ir jo draugus prasalinus. Jei būtų nors šėšelis vilties, kad po šio karo Vokietija išeis su pagrindiniais nepaliestais jos ginkluotos galios šaltiniais, jos dabartinės aukos, aišku, iš pareigos sau, privalo išanksto imtis visų savisaugos būdų yra prisijungimas Pabaltijo valstybių, nors jis ir priešingas Atlantiko Carterio antram posmui."

Žurnalo redakcija toliau tvirtina: "Rusų pasiryžimas vėl pabaltijį prisijungti randa nemažą pritarimą Anglijoje, pavyzdžiui, pritarimas aiškus užsienio politikos linijoje, kurią vysto dienraščio "Times" redakcinių straipsnių. Laikraštis "Tribune" aną dieną atvirai reikalavo anglų vyriausybę išanksto DE JURE pripažinti rusams teisę Pabaltijį užkariauti. Mus ne tiek stebina tokioms mintims rodoma parama, kiek kritikos neatsiradimas. Rusų akimis žiūrint, mintyse galima daug gero rasti, bet anglų akimis žiūrint, daug galima sakyti prieš."

"Klaida, kuri (mūsų nuomone) "Times" siūlomoje užsienio politikos linijoje glūdi, yra ši: Anglija Europos valdyti negali ir

nenori, bet ir visai atsiplėšti nuo jos negali, nes tada Vokietija pirma užvaldytų Europą, o po to ir Angliją. Tarp pilno valdymo ir pilno nesikisimo lieka tik viena kita politikos linija - tai palaikyti tarp valstybių pusiausvyrą. Tačiau tokia pusiausvyrą bus labai nestipri jei bus norima tik balansuoti Vokietiją ir Rusiją. O to, jei mes neklystame, "Times" kaip tik nori. Toks samprotavimas, bent, išeina iš pereitą rugpjūčio pirmą idėto redakcinio straipsnio, kur sakoma, vadovavimas Vakarų Europa priklauso Vokietijai; o Rytų Europa - Rusijai. Šiai galimybei tenka štai kas prikisti: jei Vokietija taps važas Vakarų Europoje, reiškia, ji valdys Anglijos krantus plaujancias siaurasias juras, reiškia, ir pačią Angliją. Galima prikisti ir dar štai kas: gali būti, Vokietija susitartų su Rusija ir tada valdytų visą Europą, ir Angliją. Juk Berlyną ir Maskvą ne visada bus galima viena prieš kitą laikyti ir balansuoti."

Iš tų Anglijos sveikatai naudingų politinių minčių žurnalo redaktorius darosi šias išvadas:

"Pusiausvyros politika REIKALAUJA MAŽŲ VALSTYBIŲ BUVIMO. Visų pirmiausia ji reikalauja, kad Europoje būtų realus politinis kunas - Vidurio Europa. Imant Vidurio Europa ne kaip geografinę bet kaip realę politinę sąvoką, galima sakyti Vidurio Europa tai plati, be pertraukų juosta nuo Baltijos jūrų ir Aigajų jūros. Po dabartinio karo ši juosta privalo igitį savo nepriklausomybę, ir užmegsti glaudžius sąvissaugos ryšius - tas būtina Europos ramumui ir sveikatai; reiškia, būtina ir pusiausvyros politikai. Pabaltijo valstybės (Suomijos neskaitant) yra šios juostos dalinys."

"Jei Anglija pripažintų teisę Rusijai užkariauti tris nepriklausomas valstybeles, kurios buvo draugingos Rusijai ir turėjo pasirašytas draugingumo ir nepuolimo sutartis, tai anglai, vienu plunksnos pabraukimu, netektų mažųjų tautų pagarbos."

"Tiesa, jei rusams pavyktų vokiečius atgal atstūmti, jie Pabaltijį vėl okupuotų ir net, ištiesų, privalo okupuoti. Bet jei jie apsibūtų ten, Anglija negalėtų kištis. Ivykusio fakto atitaisyti negalėtų, ir net nebūtų naudinga bandyti. Bet fakto vykinimą isanksto pripažinti, reiškia, parduoti be jokio reikalų principą ir tokiu būdu netekti mažų tautų pagarbos būtų pirmos rusies politinė klaida."

Anglų žurnalo redaktorius siūlo šitokią išeiti: "Anglų vyriausybė privalėtų nedviprasmiškai Maskvai išaiskinti savo tikslus Vokietijos link. Jei vokiečių pavojingumas bus amžiams prasalintas, rusams neliks pagrindo Pabaltijo reikalauti saugumo sumetimais. Anglų vyriausybė privalėtų gauti Rusijos pritarimą Vidurio Europai, reiškia, mažų valstybių federacijai nuo Baltijo iki Aigajų jūros. Tokia federacija, Vakarų Europai ir pačios Rusijos remiama, suteiktų rusams daugiausia apsaugos nuo kitų Vokietijos pastangų."

Tačiau kol kas, rusų požiūris šiuo klausimu abejotinas. "The Nineteenth Century and After" savo redakcijini straipsnį baigia šiais žodžiais: "Savo kalboje vasario 23-čią Stalinas sake, Hitleriai ateina ir nueina, bet vokiečių tauta pasilieka." Bet tai tautai, ji nepasiūle laisvės pasirinkti kokiosji nori valdžios. Kitais žodžiais tariant, jei Vokietija karą pralaimės, ji pateks rusų įtakai, ir štai dar viena priežastis rusų pasiryžimo Pabaltijai vėl prisijungti - rusai nori būti kuarciausiu vokiečių savo įtaką taikinti. Ši įtaka, jei įvyktų, aišku nepasizymėtų palinkimu žmoniškumo ir liberališkumo pušen. Bet Stalino mintis gana griežtai skiriasi nuo tų, kurie galvoja, kad vokiečių tauta privalo būti laisva ir jos karo galios pagrindas privalo būti paliktas (šis pagrindas, aišku, nebus paliktas jei rusai vokiečiams taiką padiktuos).

"Anglijos ir Anglų Imperijos gyvybinis reikalas tačiau reikalauja, kad pergalė būtų ne vien rusų pergalė, ne vien amerikonių pergalė - ir anglų taika. O anglų taikos pagrinde, gludi pusiausvyros politinis principas, kurį įgyvendinti tegalima laisvojoje Europoje, kur mažos tautos sykiu su didžiosioms valstybėms džiaugsis nepriklausomybe ir laisve pasirinkti tokią valdžią, kokios nori."

Aukščiau paduotas rimto Anglijos žurnalo redakcijinis straipsnis lietuviams primins sunkųjį kelią, kuriuo jie turės žengti tarptautinės politikos sukuriose pirm negu talkininkų pergalė teiks galimybę mažoms tautoms kurti pageidaujamą Vidurio Europos federaciją, iš laisvų, nepriklausomų valstybių. Stalino tikslas yra sukomunistinti Vidurio (ir visą) Europą - susovietinti. Bet karas, tai istorijos erzilas. Rusai dabar ne komunistiniais šūkiais kariuoja, bet grynai tautiniais, dažnai net 1812 metų žygius prieš Napoleoną atsimindami. Rusai dabar gina savo tėvynę ne marksistini komunistų. Tokiu būdu, gali būti, karo pabaiga ras juose didesnio noro pripažinti ir kitų tautų tautinį jausmą, ir teisėtą troškimą nepriklausomų gyvenimų gyventi. Anglijos ir Amerikos vyriausybės ir visuomenės vadai bei spauda, nera abejotimo, mažųjų tautų reikalus neapleis. Anglams tai reikalinga savo Imperijos sumetimais, o Amerika tai darys iš principinio demokratinio nusistatymo ir laisvės gerbimo. Tik lietuviams reikia organizuotai budėti ir dirbti!

* * *

Aš nematau pakeisti savotankiai išreikštą norą, kad visi žmonės visur būtų laisvi.

Jėga viską užkariauja, bet jos laimėjimai trumpai gyvena.

Abraham Lincoln.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

MŪSŲ PASTABOS¹⁷

Jonas Yla.

Šiomet, sueina lygiai į trys šimtai metų, kai pirmoji prancūzų ekspedicija atkeliavo iš "senojo pasaulio", ir apsistojo toje vietoje, kur dabar randasi Kanados didmieštis Montrealas.

Tik prieš tris šimtus metų, čia buvo niūrūs miškai, neišbredamos pelkės ir krūmokšniai apaugę kalnai.

Kur dabar arti dviejų milijonų šios ašarų pakalnės keliauninkų svečiuojasi; tai prieš tris šimtmečius lokiai, musai, meskos, kojutai viespatavo; o per Sv. Lauryno upę - Kanados vyriausias "inžinierius" - byveris, tiltus statė, tvenkinius tvenkė.

Įdomus tai buvo vaizdas. Rami nuotaika.

Ir atėjo Europos žmogus, su cementu, meksfaltu ir plienu, tarytum kaip su issiverzusia iš ugniakalnio lava: užpylė laukus ir balas, sunaikino visą, kas prieš tris šimtus metų buvo.

1942 metais - Montrealas 300 metų senumo. Tai labai gražus ir brangus Jubiliejus. Ypač brangus mums montrealieciams. Juk lietuviai per desimtmečius sa vo darbu, ismintimi ir jėga, padėjo budavoti Kanados didmiestį.

Sveikas Montreale! Lai būna tau lemta per amžius laimingai augti ir bujoti.

* * *

Šis Montrealo Jubiliejus, buvo labai iškilmingai visų paminėtas, per visą gegužės mėnesį. Visose istaigose, baznyčiose ir draugijose, tureta daug iskilmių ir paradų.

* * *

Raudonojo komunizmo garbintojai Montreale, sumanė ruošti "puotą", kurią jie vadina: "Kanados lietuvių Kongresu".

Montreal, 1942, birželis - June.

Jų "gazietis" "Liaudies Balsas", be perstojo signaluoja apie to "kongreso" reiksmę, ir praso pinigų... pinigų...

Kas gi pagaliau tas "kongresas"? Kokiems tikslams jis šaukiamas? Ką gero gali duoti jis lietuviams?

Tai niekas daugiau, kaip paprastas raudonųjų žiūrkių susibėgimas, kuriame dalyvaus ponai redaktoriai iš Toronto, ir keletas jų maitintojų iš Montrealo.

Lietuvis kokios jis pakraipos bebūtų, tokiam išdavikų subėgime nedalyvaus; nes žino, ką jie kalbės, ką jie tars. Jie išgarbins karščiausią saulę Staliną ir Lietuvos graborius paleckininkus, tai bus ir viskas; o gal dar priedui - gerai iškeiks visus dorus lietuvius.

Be to, jie parašys vienam kitam laišką neva rezoliucijos formoj, ir pasakys, kad tai Kanados lietuviai raso; kaip kad vienas iš užpeckio parase sveikinimus Paleckiui, visos Kanados lietuvių vardu.

Jų mintys klaidingos. Jų darbai išdavikiški. Į jų mestas žabangas - ne vienas blaiviai mąstantis lietuvis nepakliūs.

* * *

Bolševikiško "kongreso" generolai, paleido į darbą visą savo "progresyvišką" išsilavinimą, rekrutavimui publikos į jų biznio sueigą.

Per Montrealo lietuvius kaip audra praėjo kalbos, apie įvykusi D.L.K. Vytauto klubo susirinkimą, kur organizuota bolševikų gauja su kedėmis ir kumstimis - reikalavo išrinkti atstovus į jų "kongresą"

Deja, per jėgą - meilės neigys. Nei kelių asmenų apkumsčiai, nei kedžių kilnojimai jiems nepadėjo; jokių atstovų neisrinko, nei kitokios paramos negavo.

Tai koks gi čia kongresas?

Skaudu ir liūdna, kad motinos Lietuvos auginti vaikai, suklimpę raudono tautos vėžio - komunizmo dumblyne, vis tebegarbina svetimą molio dievaitį. Ar Ar gi likimas leis jiems dar ilgai taip klajoti?

* * *

Nepriklausoma Lietuva

Kodėl Aš Remiu "Nepriklausomą Lietuvą"

J. Jokūbynas

Šiuo reikalu neprisieitų visiškai kalbėti, jei Kanados lietuviai vieningai remtų savo vienintelį laikraštį - "Nepriklausomą Lietuvą".

Kodėl dar ne visi Kanados lietuviai paremia šį žurnalą, priezasčių ieškot nereikia, jų yra net gal perdaug, bet jos visos nublunka prieš BENDRUOSIUS TAUTOS REIKALUS!

Kivirčiai, kurie įvyko centro Taryboje kuomet ji dar buvo Toronte, nėra principinis dalykas. Tai buvo ir yra kai pas kuriuos asmenis bendro supratimo stoka, kuri sujungta su asmenine neapykanta, išsiliejo į kerstą. Žmogus, kuris tą ugnį pakūrė, savo darbą atliko, ir nuėjo dirbti svetiniams... Mums gi lieka Tarybos darbą tęsti taip, kaip jis buvo pradėtas.

Šiandien, kada Lietuvą yra pagrobusi Vokietija ir šimtais žudo nekaltus mūsų brolius, kada Rusijos meska dantimis gliaukina kad Lietuvą prarijus ir jai į pagalbą stoja dalis tautos išgamų, ir kada Lenkijos soviniškai nepalaužia sukavę dėl Vilniaus, mes demokratiniai nusistatę žmonės, turime būdėti, ir būt vieningi!

Kanados Lietuvių Taryba stoja už demokratinius principus, ir jos leidžiamas laikraštis tas mintis išreiškia, todėl aš ir remiu šį laikraštį. Šiuo kritisku mūsų tautai momentu, kitaip ir neturėtų būti. Tie, kurie atsisako remti "Nepriklausomą Lietuvą", sužinia, ar nesužinia - gelbsti mūsų tautos priešams komunistams, ko nei vienas doras lietuvis neprivalo daryti, jeigu jis supranta ir įvertina savo tėvynės reikalus kaip tikrasis jos sunus! Tokios mintys, šiandien nėra naujiena, bet mūsų tautos reikalai, mūsų tautos zaizdos, jos turi būt prižiūrimos ir gydomos sveltinai ir sutartinai.

Amerikoje gyveną Lietuvos piliečiai įvairių isitikinimų įsteigė Lietuvių Tautinę Tarybą, gi Amerikos lietuviai bendrai, turi Amerikos Lietuvių Tarybą.

Tuo pačiu pavyzdžiu Kanados lietuviai suorganizavo Kanados Lietuvių Tarybą. Tokiu būdu, tikrieji Lietuvos sunus kad ir skirtingų pažvalgų, bet jungiasi, rikiuojasi bendram tautos darbui, kad momentui atėjus - būtų vieningi, O vieningume, darbai ir žodžiai pasidaro galingi!

Kanados lietuviai suprasdami pavojų ne tik savo tautai, bet ir visos žmonijos civilizacijai, stojo darban su padvigubinta ener-

Montreal 1942, birželis - June.

gija. Jie gelbsti Kanados vyriausybei šį baisųjį karą laimėti, jie gelbsti finansiniais ir darbais Raudonąjį Kryžių, jie pradėjo leisti Kanados lietuviams skirtą laikraštį.

Vieniems darbas nesisekė, paėmė kiti, bet rankų nenulaidžia. Montrealo lietuviai bendrai dirbdami rodo gražų pavyzdį kitoms kolonijoms. Paramai savam laikraščiui jie sukele \$500,00 vienam parengime, ko nepajėgė padaryt net tokie akipinės kaip mūsų komunistai. Tas rodo, kad Kanados lietuviai labai puikiai įvertina savos spaudos reiksmę, ir jai aukoja. Tai vis bendro darbo vaisius.

Tam bendram darbui aš ne tik pritariu, bet skaitau už pareigą visokiais galimais būdais tą sąjudį paremti!

* * *

M Ū S Ų S P A U D A

* R. Hozas *

Karts nuo karto gaudami žurnalą "Nepriklausomą Lietuvą", igau name naują dvasią. Dvasią nepriekšpajaudžiančią nusiminimui ir linksmam žiūrėjimui į ateitį, mūsų pačių kovojamą; nes raštai kalba už žmonių lūpas, protus ir jausmus.

Žurnalas "Nepriklausoma Lietuva", tebūna mūsų indas, iš kurio lapų mes lietuviai turime semti vien meilę savo žemei, supratimą tautiškų ir žmogiškų teisių, jausmą, ir pajėgas atsispyrimui piktų pasikėsinių. Tuoj labiau, kad tokiam pavojui randasi mūsų tėvyne ir tauta. Kiek atsidusejimų iš lietuvių krūtinų atsiliopia svetimos vergijos kalejimų, kiek mūsų inteligentų ir dorų žmonių prirakintų prie sunkaus rėtožio, kiek per tą laiką nuplauks Nemūnų vandens; kol juos išliuosuosim! Ir tik meilė ir vienybė gali iškovoti laisvę jiems, todėl vieningai dirbkime, o laimejimas užtikrintas. Mes smaugikams rankos nebučiuosime, ir dėkonės dainos nedainuosime. Tik kovokime. Prisiminkime baudžiavą gulėjusią ant mūsų tėvų sprando, kuri būtų pasiekusi ir mūsų laikus, ir būtų palikusi niekingą vergystę; būtume turėję bučiuoti mus spardančias kojas, kad ne mūsų protėvių kova ir laimejimas. Jie kariavo, kovoję, jų pastangos nezuvo. Nežus ir mūsų. Tik pradėję dirbti - išteskime ir laikykime vienybes. Nesiblaškykime, atsiminkime, kad beveik vienoje itampoje be jokio nustojo paskutiniaisiais metais - krinta ant lietuvių perkūnai iš visų pusių...

Gelbėtis galime tik per savo spaudą ir lietuvišką judėjimą. Lai mato pasaulis, kad lietuvis kovoja ir gyvas yra visuose pasaulio kampeliuose. Todėl remkime spaudą raštais, aukomis, nes gerai žinome, jog mūsų spauda turi išsilaikyti. Spaudos netekę, neteksime visko: ir laisvės, ir laimės, ir lietuvių.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

LIETUVOS MOKYKLOS PIEŠINIO REIKŠMĖ

* * *

Didžiai gerbiamas Kanados lietuvių Gen. Konsulas G.L.P. Grant-Suttie, yra didis rėmėjas ir gelbėtojas mūsų žurnalo. Jis rūpinasi ne tik žurnalo issilaikymu, bet ir visapusisku tobulejimu. Firma mūsų laida turėjo garbes pasipuosti Gen. Konsulo G.L.P. Grant-Suttie paveikslu, gi trečioji Konsulo rūpesniu - pasipuošė lietuvių širdį perveriančiu vaizdėliu - "Lietuvos Mokykla". Žemiau telpanti rašini, taipgi atsiunte Garbingasis mūsų Vadas.

* * *

"Didžiausias nežmoniškumas ir beprotybė, tai buvo caro spaudos draudimo laikais. Tuo laiku stengtasi visapusiškai lietuvių tautą surusinti. Virselyje telpantis vaizdas - skulptūra, parodo motiną verpiant ir mokinant savo kūdikį lietuviškai skaityti. Motina suprasdama padeties stovį ir lietuviškos kultūros svarbą, dejo pastangas, aukojo, ir slapčia žiėbė į lietuvių sielą nors ir labai kuklią, bet milžiniškai svarbią savo spaudos liepsnėlę. Tuo metu lietuviui apšvieta, buvo visai užgesinta. Už lietuvišką žodį daug kovota, daug vargta; visa Lietuva skendėjo caro niokiojimo rukuose.

Bet Lietuvai prisikėlus, išaušus laisvės rytui, daug kas pakitė: priaugo mokyklų, plati apšvieta ruošė savo tautai stiprias išmintis.

Kai spausdinimas lietuviškų knygų ir laikraščių buvo uždrausta Rusijoje 1864 metais, vistiek lietuvišką spaudą naudojos užsieniais. Ten buvo spausdinama knygos ar laikraščiai, ir slapta buvo gabenama į Lietuvą. Dėl to, daug lietuvių buvo ištremta į Sibirą. Likusieji slapti knygų nesejai Lietuvos laisvės dienomis, buvo ap rūpinami pensijomis iš Lietuvos valdžios.

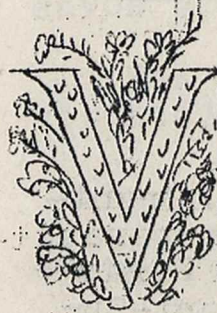
Šunelis, kuris tupi prie vaikučio šono, parodo buvusią baime laukiant caro žandarų. Budavo 300 rublių bausmės tiems, kurie mokino rašyti arba skaityti lietuviškai. Bet vistiek, ir per tokius sunkumus ir persekiojimus - jiems nepasisekė išnaikinti lietuvių kalbą nei rastą; nes žmonių pasiryžimas buvo gana stiprus, ir pajėgė atsisipirti prieš bet kokią ištautinimo bangą.

(sekant Kazi Gineitį).

Montreal 1942, birželis - June.

M A Š I N A

Marija Aukštaite

akaras. Tyla aplinkui. Tik laikrodėis taksi ir skubina rodyklemis vairuotis tolyn ir tolyn - nesugrįstamai... Ak, laike! Sustok! Kogi taip skubi?... Bet laikas bėga, skuba... Mindžioja troškimus, tik vilties rozes iškele pumpurus - vis moja ir moja, siūlo šviesesnę gyvenimą.

* * * *

Mano vyras siuvėjas. Atnešė jį okeanai į šį kraštą prieš eilę metų, mane gi su dviem berniukais - prieš vienuoliką. Šie metai buvo vienu kovų, audrų, nedaugelio ir vargo. Vyras neturėjo darbe pastovios vietos, o aš buvau ligonė. Jį daužė metai po siuvelykias, "šapas" ir fabrikus, o mane naikino keturios sienos, šaltis, alkis, liga ir skurdas.

Bet, vieną dieną, mano vyras nupirko man už penkis dolerius siuvamą mašiną, ir pasakė:

- Man nesiseka! Tu, turi pramušti gyvenimą!

- Labai paprasta. - jam tariau. Širdy suvirė didesnis skurdas, siurbėsi skausmas. Žiūrėjau į aprūdijusią geležies gabalą su nulaužta adata, su kreivomis iš visų kampų surinktomis ir sulipdytomis dalimis, su keista, senovine spūlele.

Mašinos koja cypė, gergždė ir griksėjo ją sukančią, dūlkių klodai aplipę slėpė išblukusio lekero vingius, ji visa buvo apipiusus, kaip senas, spangas, ir pervarytas arklys.

- Bent ką palopysiu. - pagalvojau. Krūtine ramstė bails diegliai, nūgara lenkėsi į vieną lanką, rietė sopuliais, prasesi kedės.

Atsisėdau.

Du mano gražūs berniukai prisišliejo prie manęs, paguldė galvutes ant mano kelių, ir žiūredami į naują atsiradusią namuose keistenybę, kalbėjosi:

- Ją padarė kalvis! Bet aš ją suksiu kaip malūną, kad mamutei būtų lengviau. Ji taisys tik audekla, - o aš sviłpsiu broli!

Nepriklausoma Lietuva

- Ne. Tu eisi darbo ieškoti. Mums neši, o mes su mamute, siūsime.

- Bet aš nenoriu būt kriaučius! Man tik mamytės gaila. Aš turiu knygas, aš būsiu mokytas!

- Ir aš!

Sustojo abu žiūrėdami į viens kitą, išpūtę krūtinėles, padarė ambicingas veidelių grimąsas, ir atsiskyrė, - abu užgule ant knygų.

Žiūrėjau į juos su meile ir gailėsčiu, man buvo gaila, kad aš turiu kune ir sieloje tik sopulius, o neturiu pinigų. Svarbu siela, bet sielą išaukleti žmoniška ir tinkama aukštesnei draugijai - reikia pinigų.

Mašina riogsojo juoda ir baisi, mano vyras į ją pažiūrėjęs nusispjovė, ir nuvirto į lovą.

Dariau planus, bėgiojo mintys po visą mūsų miesto kvartalą, skaičiau ant pirštų šeimas kurios mums duotų darbo, ir kai pakečiau galvą, - pamaciau, kad mano abu berniukai pasideję galvutes ant knygų - saldžiai, saldžiai miegojo.

Miesto bokšte laikrodis - išmušė dvylika.

* * *

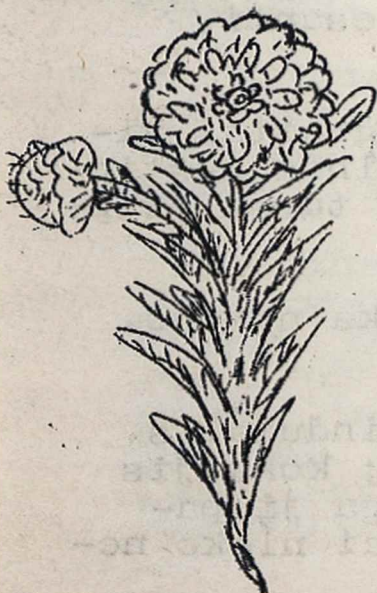
S I E L O S G L Ū D U M O J

Padėk, man Viešpatie, padėk,
Su Tavim gulti, su Tavim keltis.

Savo vaikelio pagailėk,
Juk matai mano silpna valtis.

Man paskutiniį irklą žmonės,
Plėšė iš rankų ir širdies...

Ak, Viešpatie, suteik malonės:
Liktis prie Tavo išminties.

Montreal 1942, birželis - June.

SUNKI MOTINOS DALIS

A. Rytmetytė

Kada Daliehė prabudus pramerkė akis, pro atidara langą įsi-skverbė į kambarį paskutiniai gegužės saulėleidžio spinduliai; nusviesdami nykiąs kambarelio sienas.

Sunkiai atsikeldama iš lovos Dalienė prislinko prie lango, kurs rėmėsi vaizdais į kaimyninę sodybą. Sodyboje girdejosi links-mas vaikų krykštavimas, o sprogstancių medžių šakose, skambėjo paukštelių giesmės.

Šiandien Dalienė jaučiasi geriau, negu praėjusias savaites. Gal ją paveikė pavasariskas oras, plaukiantis nuo medžių kvapus aromatas. Ji lyg pirmą kartą pajuto širdį – vėl norinti gyventi. Lengva sypseną nuslinko jos veidu kuri jau seniai jos nebelankė, svystelejo galvoje šviesesnės mintys, bet tai neilgam. Vos tik Gailių Julytė praverus duris įžengė į kambarį klausiamai zvelg-dama į Dalienę, taip umai jos veidas vėl giliu skausmingu liūdesiu apsitraukė. Julytė slėpdama savo skausmą kuris vienodai giliai šiąs abi moteris slėgė, bet jina nuduodama linksmą esanti, sveltnei į Dalienę prabilo:

– Taip gerai, teta, šandien atrodo, tikiu, kad greitai vi-sai pasveiksi. Toks gaivinantis pavasariskas oras, pilnai sustip-rins jėgas. Juk ir gydytojas sakė: "Pasitikek savimi, turek stip-rią viltį, tuomet ir greičiau pasveiksi."

Dalienė į tuos Julytės pasakytus žodžius, tik ranka numojo, ir palingavusi galvą – silpnai balsu kalbėjo:

– Nebetikiu, dukrele, kad užtekėtų man šviesos spindulėlis. Jėgos išsekė, akyse visuomet stovi Ramučio paveikslas; koks jis buvo man geras sunus! Bet, tėvynės reikalai ir pareiga jį pa-šaukė ir nebegrišta. O koks skausmas motinai! Ypatingai nieko ne-zinant apie savo sunų.

Nepriklausoma Lietuva

Nors Julytē gerai žinojo Dalieneš ligos priežastį ir kas jos sveikatą parbloškė, tačiau šiuo momentu ji nenorėjo Dalieneš skausmingą žaizdą gilinti pasakydama visą teisybę apie Ramučio zuvimą. Juk ir jai pačiai nei kiek ne mažiau skausmas širdį plėso; prisiminus paskutinius Ramučio pasakytus žodžius:

- Julyte, pildydama savo pereigą tėvynei, išeidama palieku savo motiną tavo globoje. Apart manęs, ji nieko kito neturi sau artimesnio, kaip tik tave... Globok, ją. Pilnai pasitikiu tavimi, kad lauksi manęs savo meilę paslėpusi giliai širdy, išsaugosi ją man vienam.

Tada Julytė pajuto savo širdies gėlmėse amžinai padarytą priešaiką savo mylimajam. O dabar, skausmas širdį spaudžia žinant, kad jis jau niekuomet neb' sugrįš... Tik jo vardas liks užžymėtas tarp garbe užsitarnavusių tautos sūnų, kurie savo gyvybes sudėjo ant tėvynės aukuro.

Nors Julytės širdis norėtų motinai atverti visą teisybę, nes Daliene niekada nebuvo priešinga jų su Ramučiu bičiulystei, bet ji pati dar tebejaucia tokį gilų skausmą netekus jo... Nesulaikoma asaros aptemdo akis. Ir kaip čia pasakyti motinai? Bet Julytė stipriai valdydamasi, raminančiai ištikinėjo motiną Daliene:

- Nusiramink, teta, nesisielok. Žinote, kad ir gydytojas jums užgynė daug rūpintis ir graudintis. Praeitą sekmadienį jaunimo susirinkime mokytojas A. Puodziūnas kalbėjo apie motinų didvyriskai paaukojusias savo sūnus tėvynei gynti. Jis pasakojo:

- Laiminga ta motina, kuri išauklėjo tokius sūnus, kurie nesibijo ir galvą guldyti, karzygiskai kovoti ir mirti už savo tėvų žemės laisvę. Tų motinų vardai, bus istorijoje garbingai paminėti. Laiminga ta tauta, kuri turi pasisventusių motinų, kurios sugeba savo vaikų širdyse iskiepyti tikrą tėvynės meilę bei pasi-aukojimą. Tokios motinos, tai yra tautų pasididžiavimas.

Julytės žodžiai - paveikė Daliene. Ji sėdėdama prieš tą, kurią tikisi turėti savo užvaduočioja - sūnaus būsimąja. Lengviau atsiduso Daliene. Lyg sunkų akmenį karčių minčių gniūžulį nustumdama nuo krūtinės, tvirčiau kalbėjo:

- Suprantu, dukrele, tėvynės mylėtojų troškimus, nes ir man jie nesvetimi. Prisimenu nors ir tolimus, bet daug ko išgyventus laikus. Ramutis tada turėjo sesiolika metų, kada mano vyrą, o Ramučio tėvą ištremė į tolimą Sibirą. Naktį suėmė rusų žandarai, ir nuo tada jo daugiau neb'esulaukiau... Nesulaukia nei jokios zineles, taip kaip dabar nesulaukiu jokios žinios apie Ramutį. Tada pikti žmonių liežuviai iskunde žandarams, kad mano vyras dalyvauja slaptam lietuvybės darbe, taip ir zuvo...

Montreal 1942, birželis - June.

Dabar jaučiu, kad ir Ramutis tėvo dvasia persisunkęs... Jis nuolatos kalbėdavo:

- Priešas neišdrįs kelti koją į Lietuvos žemę. Mes atkakliausiai gynsime kiekvieną žemės pedą aplaistytą ir atpirktą mūsų bočių krauju. Žus vienos eilės, stos kitos! Būt svetimiems nevėrgausim!

Tai buvo jo svajonės dukrelė, bet dabar kas?... Svetimieji vėl mūsų kraštą engia, ar išsipildys Ramučio žodžiai? Sunki motinos dalia, atidaviau tėvynei tą, ką galėjau, kas man gyvenime buvo brangiausia...

- Tvirtai tikėk, teta, kad laisvė tėvynei vėl prašvis. Lietuvių tauta yra patvari, ir užsigrūdinus. Dabar ji kantriai kenčia, bet ateis lemimo valanda. Visam pasauly gyvenantieji lietuviai kovoja prieš Lietuvos pavergėjus. Mūsų visų dvasią užsigrūdinus ir tvirtą. Medžiaginiai, daug ko netekome, bet mūsų dvasios niekas nepalaus!

Išikalbėjusi Julytė nei nepajuto kaip skardus jos brolio Vinco balsas aidėjo sodu šaukdamas ją į namus.

Trumpam laikui Julytė palikusi Dalienei išbėgo pro duris, ir žadėdama greit sugrįšti - nubėgo sodo takeliu.

* * *

A F O R I Z M A I

Žmogus yra tik paskolintas,
bet neatiduotas gyvenimui.

Chaucer.

Pasaulis yra komedija tiems,
kurie galyoja, tragedija tiems,
kurie jaučia.

Horace Walpole.

Truputis filosofijos pasuka žmogaus mintį į bedievybę, bet išgilinimas filosofijon - atsuka jo mintį prie religijos.

Francis Bacon.

Nevisuomet kalbėk tą, ką žinai, bet visuomet žinok tą, ką sakai.

Klaudijus.

Cenzūra ir kritika visados nieko neužgauna. Jei ji teisinga - negali tavęs užgauti, tik jei tu esi vyriskas. Jei teisinga, parodo tavo silpnybes ir apginkluoja prieš nepasisekimą ir bėdą.

Gladstone.

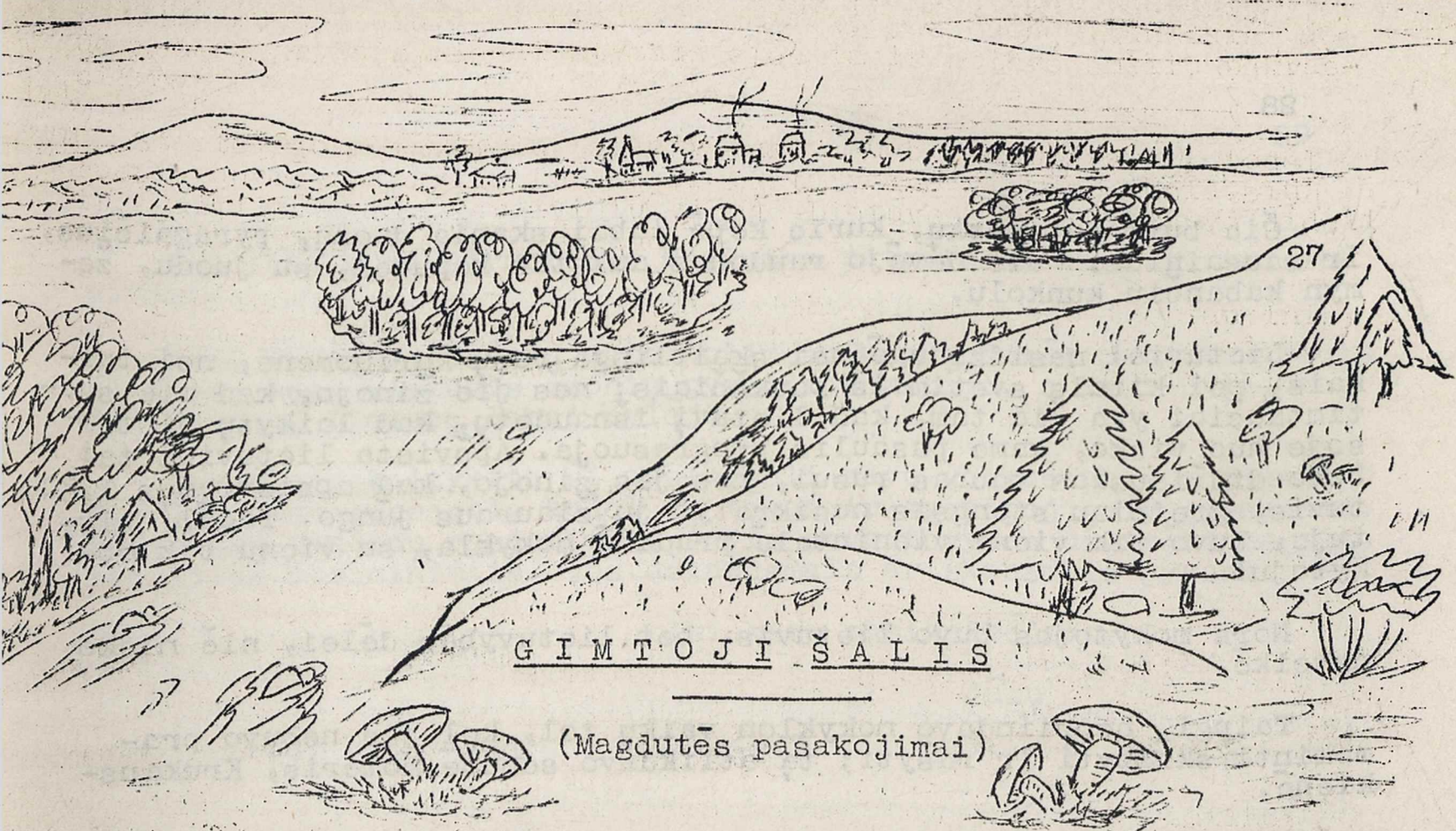
Niekados nemesk purvo, gali nepataikyti savo tikslo; bet vistiek tau liks purvinos rankos.

J. Parker.

Mintis, yra neapčiuopiama gamta.

Heine.

Nepriklausoma Lietuva

Magdūtė gimė Dzūkijos sostinėje Alytui. Tuo metu, miestas buvo visai nedidelis plotu, neskaitlingas gyventojais ir nešiojo tik valsčiaus miestelio vardą. Žmonės, iš lupų lupomis sekė didingą tos vietovės praeitį – rasi istoriją, bet užrašytos, jos niekas niekur nematė ir negirdėjo, nes rastas tais laikais Lietuvoje buvo uždraustas, ir Lietuvos didinga praeitis, buvo slopinama per rusus; nes mūsų salį valdė gobsi Rusijos Imperija, o Lietuvos trečdalį su uostu Klaipėda, valdė Vokietija.

Taigi, Lietuva ir jos žmonės, buvo tų gobšių šalių vergijoje, panašiai, kaip ir dabar yra.

Visa Lietuva, yra labai graži šalis, bet Magdutės gimtinė, buvo viena iš gražiausių.

Kalnai, pakalnės, šimtmečiai miškai ir visų Lietuvos upių tėvas Nemunas, didingai vingiavo aplink, pasipuošęs tankiais uogynais, grybais, išdaigstytais slėniais ir gelsvą smėlio pakraščiais.

Strategijos atžvilgiu, ši apylinkė, buvo labai svarbi, todėl rusai padarė net kelis fortus ir pastatydino vienas didžiausių ir skaitlingiausių kareivinių visoje Lietuvoje, kur laidavo didelį skaičių įvairių dalinių kariuomenės.

Geležinkelio mazgas, čia irgi galima sakyti, buvo tarptautinis, ir dėl to nebuvo nuostabu, jeigu matydavosi sustojusių keleivių iš tolimų kraštų, ką liudijo jų skirtingi papročiai apsirengime, ir elgsenoje.

Čia buvo net turkų, kurie kepė labai skanią duoną, pyragaičius, ir sausainius. Jie dėvėjo raudonas aukštas kepure, su juodu, žemyn kabanciu kunkolu.

Lietuviai nesidžiaugė nei skaitlinga rusų kariuomene, nei turkais, nei kitais svetimais paukščiais; nes jie žinojo, kad tie svetimačiai yra čia tam, kad lietuvi išnaudotų, kad laikytų jį tamsoje nuo visko, kame pasaulis progresuoja. Apsvieta lietuviui tai buvo didžiausias baubas rusui, nes jis žinojo, kad apsišvietęs lietuvis, greičiau stengsis nusikratyti jų žiauraus jungo. Todėl, Alytuje, buvo tik viena vienintelė pradinė mokykla, su vienu tik mokytoju!

Nors mokytojas buvo lietuvis, bet lietuviybės dėlei, nič nieko neveikė.

Taipgi, nepriimdavo mokyklon vaikų tol, kol jie nebuvo pramokinti skaityti ir rašyti; tą atlikdavo senutė moteris, Krukauskienė.

Tokioje aplinkoje ir tokiu Lietuvos gyvenimo periodu momentu, gimė Magdutė.

Pirmutinis įvykis, kurį Magdutė atsimena, Tai buvo toks: buvo vasara. Magdutės mama atsikelusi anksti, išvedė karvutę į ganyklą, ir grįžusi, rado Magdutę ir jos mažesnę broliuką Juozelį jau išbudusius; o čia darbų dar daug... Reikia kiaulėms lambų priskynti ir jas paserti, vistas pašalinti, pieną iskostį, ir t.t. Magdutė tada buvo tik dviejų metų ir astuonių mėnesių amžiaus, o Juozelis vos pusės metų. "Ir ką dabar daryti?" galvojo Magdutės mama. Vaikų auklė, naktį pabėgo ir dar apsigavo. Kol kas truko laikrodžio ir valgio spintoje kelių dešimčių kiaušinių, surio, sviesto paimta... Gal ir daugiau kó truko, bet nebuvo laiko dabar viską apžiūreti, o blogiausia, kad nebuvo prie ko tuos mažus vaikus palikti.

Bet Magdutės mama, rado išeitį. Ji patiesė patalą ant grindų, apdėjo aplink pagalviais ir pasodinusį mažą Juozelį tarp jų, pradėjo Magdutei pasakot, kad ji turi Juozelį dabort, kol mama grįš...

Magdutė matomai sutiko, nenumanydama kokias pareigas ji apsiėmė. Iš to įvykio, Magdutė atsimena tiek, kad Juozelis pradėjo labai verksti, tai Magdutė pradėjo aplink ratu eiti ir rankelėmis plot. Taip tai jos broliuką belinksminant, ji pastebėjo, kad mama prie lango priejo ir pažvelgė, kas kambarį dedasi. Bet Magdutė, į tai jokio dėmesio nekreipė, tik linksmo savo broliuką ir toliau, nes grįžusi mama, rado Magdutę atsisedusią prie Juozelio ir vaisinancia jį su sutintomis neluptomis bulvėmis, kurias ji buvo susiradusi virtuveje.

Tai toks buvo pirmutinis Magdutės patyrimas, kurį ji jau atsiminė.

Kita kartą parašysiu apie tolimesnius Magdutės patyrimus; kaip ji augo, kaip Lietuvos žmonių gyvenimas kito, o labiausia, kodėl Magdute Lietuvą labai mylėjo.

Tėvai, paskaitykite šį apsakymėlį savo vaikučiams, o jiems bus lengviau suprasti, kodėl jų tėvai ir svetimoj šaly gyvendami, už tolimų vandenų rasdamiesi, o vis savo tėvynės užmiršti negali, praeities atsiminimais, jos džiaugsmams ar skausmams gyvena.

Iki kito pasikalbėjimo,

Jūsų

D z ū k ė.

L A I S V Ė L I E T U V I Ų P O E Z I J O J

Laisvės apšarvuoti sparnais,
Isaugsim sielos milžinais!
Brangios Lietuvos ateitis -
Skaisčiau negu saulė prasvis.
M. Gustaitis.

Neverkit pas kapą narsiųjų draugų:
Kas krito kovoje tie didvyriai.
Kiekviena kova reikalauja aukų -
Laimingi už laisvę numirę.
Julius Janonis.

Aš girdėjau vieną balsą,
Balsą tėviškos brangios:
Jinai trokšta tikrai laisvės,
Jinai trokšta tikrai jos.
Z. Gaidamavičius.

I juodus mano kambarius už miesto,
Tu atėjai kaip angelas ir kaip ugnis!
Ir aš mačiau kaip raudona sviesa,
Tusčion naktin išbėro pro manuosius
langus.

Stasys Santvaras.

Montreal, 1942, birželis - June.

TORONTO DIENOS

Šių metų 10 dieną birželio, čia atsilankė netikėta "viesnia" tamsioji mirtis, ir išplėse vieną iš žymiausių asmenybių tai Garbingojo Gen. Konsulo G.L.P. Grant-Suttie mylimą žmoną - A. A. Adą Lewis Gooderham.

Gilus liūdesys apgaubė netik Garbingojo Konsulo namus, bet ir visus mus Kanados lietuvius, nes velionė buvo visa dešinioji ranka gailestingiams darbams, ir kenciančių paguodai.

Šis smūgis, beabejones giliai iskaudino ir pazeidė mūsų Konsulo gyvenimą, bet mes visi trokstame prisidėti prie Jūsų Garbingasis liūdosių palengvini mo, tad prašome priimti mūsų giliausios užuojautos pareiskimą.

K.L.

* * *

Gegužės 23 dieną, Šv. Jono lietuvių parapija ir "Ausros" choras surengė koncertą, kuris įvyko parapijos saleje. Programą išpildė montrealiečiai: p. Kajackas su savo grupe, į kurią įeina V. Bubelis, A. Bandžius, A. Vaisvila, C. Brazauskas, vedami varg. muz. p. K. Žiziūno.

Negalima pamiršti minėtus artistus, kurių dainos ir juokai - nustebino Toronto ir apie linkes lietuvius. Buvo sudainuota daug gražių dainų, tarp kurių ir Šaulių daina skambėjo.

Po kiekvieno veiksmo artistus lydėjo triukšmingas rankų plojimas. Po koncertui, gerai muzikai griežiant - prasidėjo sokiai.

Publikos buvo daug, ir visi linksmi skirstėsi nenoroms į namus jau po 12 valandos naktį.

R. H.

Gegužės 24 dieną parapijos svetainėje, buvo surengti pietūs pagerbimui montrealiečių artistų. Stalai buvo turtingai apdengti skaniais valgiais ir gerymais, o publikos prisirinko daugiau, negu buvo tikėtasi.

Pietų laikų, buvo pasakyta keletas gražių kalbų. Kalbėjo parapijos klebonas kun. K.V. Mc'Givney, V. Kajackas kurs savo kalboje ragino prie meno ir dainos (o ji jam tikrai sekasi!) Paskum kalbėjo V. Bubelis, A. Bandžius, ir A. Vaisvila. Taipgi sudainavo keletą dainų svečiai montrealiečiai, kad palinksminti prie stalių susedusią publiką. Tik visi pasigėdome muz. K. Žiziūno, kurs pareigų verčiamas turėjo gristi į namus - į Montrealą.

Gerbiami montrealiečiai pasizadėjo atejus rudens sezonui - vėl mus aplankyti. Lauksime Jūsų atsilankymo.

* * *

Aukščiau minėtu koncertu ir pietų surengimu - rūpinosi ir darbavosi "Ausros" choro pirm. p. Kundrotas, ir choro vedėjas p. F. Motiejūnas.

P. J. Grubelovičius (vienas iš stambesnių biznierių Toronte) nesigailėtinai zema kaina sutei-

Nepriklausoma Lietuva

kė reikalingą pietų paruošimui maistą.

Gaminimu valgių, darbavosi prityrusios šeimininkės: P. Jurtis, P. Grubelevičienė ir P. Bepirstienė. Pagelbėjo P. Kundrotienė, P. Motiejūnienė, P. Sullivan, P. Grubeviciūtė ir kitos. Taipgi pasidarbavo kairys, P. Karaliūnas, P. Kalinauskas ir kiti.

Pietavimo laikų, surinkta aukų "Nepriklausomos Lietuvos" naudai \$46.87. Iš pelno kuris buvo suparapija iš puses - taipgi paskirta tam pačiam tikslui \$30.00. Viso \$76.87.

Svečių parvežimu iš stoties, rūpinosi P. C. Brazauskas. Namuose vaišino p. p. Žiziai, P. Motiejūnai P. Kundrotai ir p. Brazauskas.

Visiems aukotojams, darbuotojams, vaišintojams ir remiantiems mūsų parengimus, širdingiausiai dėkoju.

R. H.

* * *

AUKOTOJU SARAŠAS:

Ö. J. Kalinauskai	\$6.00.
A. Augutis	5.00.
Pranas Kundrotas	5.00.
Richardas Hozas	5.00.
E. M. Matjosaiciai	3.00.
M. Užemėckis	2.00.
P. Alekna	1.00.
P. Vaitkevičienė	1.00.
A. Milys	1.00.
J. Bepirstienė	1.00.
V. Baniulis	1.00.
J. Damusis	1.00.
P. Černiauskienė	1.00.
P. Kairys	1.00.
P. Giedraitis	1.00.

P. Mažeika	0.50.
P. Jarašiūnas	0.50.
A. Vertelka	0.25.
Smulkiais surinkta ..	0.37.
Žurnalą prenumeravo ir aukojo:	
P. K. Bandžius	3.00.
E. Baniuliūtė	1.25.
P. Griška	1.00.
P. Pleita	1.00.
S. Dubauskas	1.00.
T. Vidmont	1.00.
A. Bevardis	1.00.
Viso.....	\$ 45.87.

* * *

IŠVYKO ATOSTOGŲ

Geguzės 31 dieną, išvyko į Elk Point Alta visiems žinomas "Ausros" choro pirmininkas ir

K. L. Tarybos Toronto skyriaus sekretorius p. F. Kundrotas su savo žmona ir mažamečiu sūneliu, drauge su jais išvyko p. D. Kazlauskienė (Kundroto sesutė) ir p. J. Bepirstis.

Gerbiami Kundrotai ir drauge su jais išvykusieji, lankysis pas savo brangius tėvelius ir brolius gyvenancius farmoje; jie ten praleis visą birželio mėnesį.

Linkime linksmų atostogų.

R. H.

* * *

SUGRIŽO P. NARUŠIS

Kiek laiko viešėjęs Suvienytoje Valstijoje p. Elegijus Narušis, kurs aplankė savo gimines, draugus ir pažįstamus Detroitę ir Čikagoje, dabar vėl sugrižo į Torontą.

Sveikas parvykęs!

R. H.

SERGA LIETUVIAI

Geguzės 3 dieną Alfonsą Moc-

Montreal, 1942, birželis - June.

ke vičių, ištiko nelaimė. Dirbant dirbtuvėje netikėtai pagavo dešinę ranką valkai. Buvo net rimtai susirūpinta dėl netekimo rankos iki rieselio, bet dėdant pastangas - tikimasi ranką išgelbėti.

Šiandien randasi Toronto General ligoninėj, 215 kambary.

Mockevičius yra labai ramus būdo žmogus. Savo mandagumu yra išigijęs daug simpatijos, todėl jį gerbia ir sioje nelaimėjus užjaucia daugumas lietuvių, kurie jį gausiai ligoninėj lanko.

Linkiu tau, drauguži, greitai pasveikti. G E N Y S.

* * *

JUOŽA PILKAUSKĄ ATLANKIUS

Pilkauskas, kaip ir kiti visi lietuviai, atvyko į šią šalį laimės ieskoti.

Būdamas jaunas, sveikas, stiprus, nesibijojo nei sunkaus darbo. Išdirbęs keletą metų aukso kasyklose, pasijuto nesijaučiąs gerai. Patikrinęs sveikatą pas gydytoją, turėjo aplėisti kasyklas dėl silpnų plaučių.

Sveikatos pataisymui ir tyro oro kvėpavimui, Pilkauskas su

šeima apsigyveno New Toronte. Bet, ir tas jam senų žėgų nesugrąžino. Turi vengti sunkaus darbo. Tik viena laimė, kad gauna kompensaciją iš kasyklų kompanijos.

Daktaro patarimu dėl sustiprinimo sveikatos ir geresnio poilsio - nutarė pabuti ligoninėj keletą mėnesių.

Šiandien jį aplankius, atrodė, kad p. Pilkauskas gerai jaučiasi, rodos net patenkinamas ligoninės priežiūra, ir tikisi į namus grįsti anksčiau, negu buvo numatyta.

Pilkauskai yra geri lietuviai, draugiški žmonės, katalikai, geri remėjai tautiškų reikalų, gražiai auklėja lietuviškoj dvasioj du sūnu.

Linkiu Pilkauskui pasveikti, sustiprėti, ir grįsti prie savo šeimos.

* * *

PASISEKĖ

Gegužės 3 dieną, "Aušros" choro parengimas; pasisekė gerai. Publikos buvo daug, programa buvo išpildyta pusėtinai.

G E N Y S.

N A K T I E S R A M U M A S

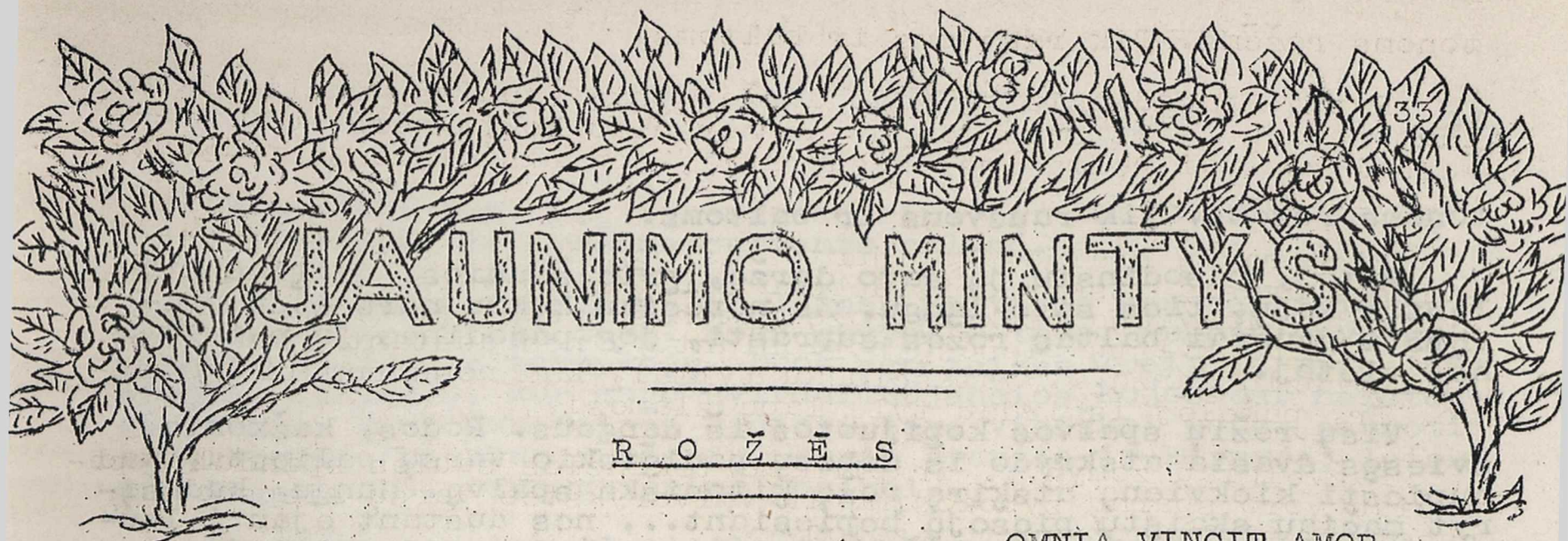
A. Dambrauskas

Jau malda vakarine
Praskambino varpai,
Namolei į nakvyne
Pargrįsta gyvuliai.
Nebeciulba paukšteliai,
Uzmig! miškai, laukeliai
Ir nesa laimę mums
Nakties ramums.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

OMNIA VINCIT AMOR

Ar yra bet kas gražesnio pasaulio už rožę? Ši vakarą žemė skaidrėja rožėmis. Tai birželio vakaras. Prie mano lango puikus rožių krūmas didžiuojasi lobiu geltonų žiedų, kurie padaro sviesią, miilią vietą net tamsoje. Tai gal būt gražioji Atalanta, kuri skrenda iš vėjo, savo aukso plaukais plevėsuojančias, tarytum sydas už jos pečių.

Mano daržas rūpestingai apdirbtas; tačiau kiekvienoje pakelėje matos zavingesnis, meilesnis daržas. Pakelės darže joks žmogus ne sodina ir joks žmogus neravi jo, bet daugybė rausvų ir baltų žiedų žydi ir skaidrėja, tarytum sauletekio debesys. Ištisa dieną džiaugiaus aš milijonis laukinėmis rožėmis... Basčiaus po erskėtynus ir uosčiau mano daržo sesučių saldžius kvapusnius. Ir jos nepretendavo...

Kai kurios rožės atgailavo ir meldės. Jos nužižemino pakelės dulkėse... jų galvelės nusviro gedoje. Kitos, mažiau sąžiningos, nusivilko savo žieminius atgailos rubus, ir puikiai soko su kiekvienu pralekiančiu vėjaliu.

Aš mačiau tarp penitentų kunigiškais baltais rūbais, baltų ir nesudėtų rožių, kurios supo kvapius smilkalus. Jos atrodo lyg gracijos kunigės visoms laukų rožėms. Viena jų ypatingai rūsti, ir draudžianti. Ji matomai rūkė iš viso linksmumo, nes ji turėjo tik vieną pensijonierių savo atleidimui - paraudusią, asarinę laukinę rožę, kuri klupojo prie prasikaltusio konfesionalo kojų.

Kokiai nuodėmei ji meldė apsoliucijos! Tik viena tėra nuodėmė: laisvo, savavališko koketavimo nuodėmė. Pietys galų gale rado savo likimą, ir sudraskyta širdim - liovės gincytis su rože.

Mačiau geltoną rožę, kuri kentė socialų ostrakizmą dėl savo spalvos. Ji yra tokia graži ir miili, kaip ir kitos, bet kad baltai rausvosios rožės viespatauja, ji lieka atmesta į šalį. Asarodama, ji tupi vienu viena dulkę, tyrų kampely - vysta, liūdi. Čionai reikia kunigiškos paguodos, bet čia nėra dangaus gel-

Montreal, 1942, birželis - June.

tonoms rožėms. Tik rausvoms ir baltoms.

Kytoj, pasodinsiu ją savo darže, prie šaunios, dailios Atalantos kojų, ties savo langu. Aš norėčiau koku nors būdu pri-versti rausvai baltas rozes suprasti, jog pasodinau ją puikio-nej vietoj.

Visų rožių spalvos kopijuotos iš dangaus. Rodos, kažkokia šviesos dvasia atskrydo iš debesų saulėtekio varų paliesta, kad nupiešti kiekvieną atskirą rožę kitoniška spalva. Manau, kad ši-ryt mačiau skaisčių piešimą bopiesiant... nes austantėjau į lau-kinų rožių daržą... Vaiksciojau tyliai, kad nesudrumsti jų mie-go. Ir, pakeleję išgirdau tylę lapų slamesį.

Pažvelgiau žemyn... ir pirmame tekančios saulės spinduly, pa-mačiau voro sparnų zybciojimą ir vaivorykštės varų liepsnojimą rasotoj, migla aptrauktoj žolej...

M E I L Ė S L A I Š K A I

Neužmiršingoji -

Jei šis laiškas nelaimės - vargu bežinosiu, kas laimėti ga-lėtų. Rasau Byrono skaistumu - ad lib. Jei tas nepasieks savo tikslo, - tada tempora mutantur. Stilius yra nusenėjęs; meilę profesija, jei ji nesulaukia paramos iš savo ekspresijos grožio. Vyru, kurie mąstyti kaip aš mąstau, tėra vos keletas. Cinikai pasakys: "Būtų geriau, jei jų dar mažiau būtų. Aš nesu kuo pasi-rodau - nebesu realus as nuo to laiko, kai pamaciau Tave. Ar as ogu nugrinždes sentimentų jūroje, ar nuskenčes meilės bedugneje? Aš turiu tokią sielą, kurios gilesni jausmai gludi giliau, kaip zodziai.

Nesakysiu... kada tavo grožio saulė ėmė šviesti mano gyveni-mą, - (tegu tavo vaizduotė speja) - nuo to laiko pamilau tave. Tave matyti ir myleti, - mano vienintelis siokinas. Tegū meilė tenkinas, kad sventesnis garbinimas nevirpejo tavo širdyje, - et coętra. Visa kita yra pacituota. Jei meilė galėtų ziureti pranasingomis akimis; jei tikra ir istikima dvasia sauktusi dva-sios, - (kai kurių ausys baisiausia skamba!) tuomet issapnavau, kad tu manęs nepamesi.

Kam mes turėtume pasakoti meilę, jei meilė išdėstoma, viršys žodžius malone? Kam mes turėtume maldauti, jei meilė tėra vien tuscias seselis?

Nepriklausoma Lietuva

Tegu meilė būna meilės ambasadorius! Ar mes nutrinsime ją?
Ne! Ji parodys, kad rašome *currente calamo*.

Pavedu tau savo likimą ir laimę. Be tavęs esu nelaimingas. Mano gyvenimas - yra tavo. Mano gyvybė - tavo. Aukoju savo gyvybę ir visa prie tavo kojų. Duok man teisės kreiptis prie tavo širdies aukuro... kur mano svirduliuojančios kojos dar neišstengė zengti. Duok man teisės vadinti tave visiskai mano; saugoti tavo ramybę nuo visų rūpesčių, kurie graužia ir kirmyja; leisk, man budėti prie tavo gyvenimo amžinai...

Neleisk, man per ilgai ilgėtis tavo atsako. Rašyk!... Lūkestis ir abejingumas zudo mano protą. Sparnuota viltis lekia... Ar aš turesiu lekti su ja, nesulaukęs tavo meilės? Nebegaliu laukti ilgiau...

Mano meile, rašyk tuojau! Tegu ir tavo meilė pasibeldžia į mano duris rytui auštant. In forma pauperis, esu tik mirtin gas vyras! Aš negaliu per ilgai laukti tavo laiško. Rašyk!...

Ex animo -

Omnia Vincit Amor.

Mano Žvaigždės Žiede!

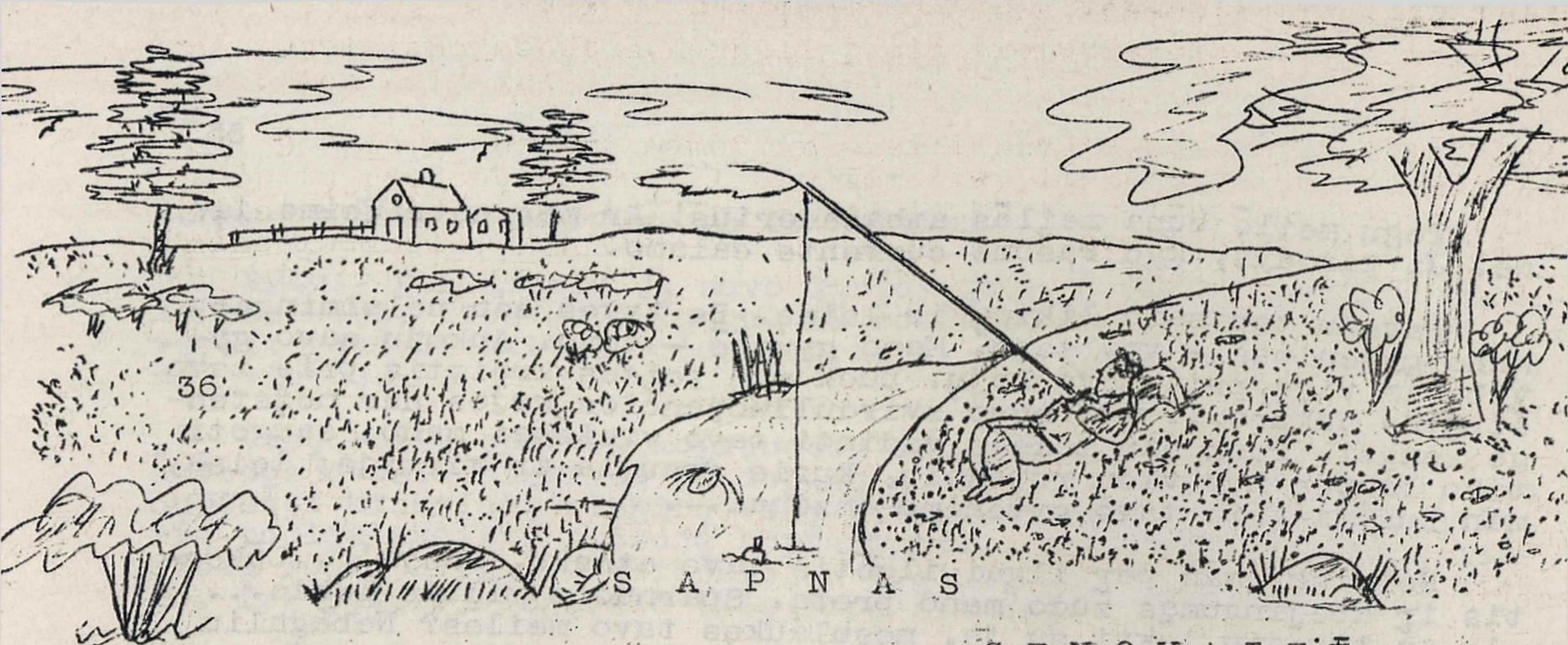
Visą popietį, mieloji, aš sapnavau tave. Mano dvasia buvo kupina keistos, nykios, bet puikios nuotaikos - antgamtinių, dangiskų, psichinių peizazų, kurie atrodė esą remai tavo grožiui ir tavo mistinėms aspiracijoms. Kada mes pasimatysime? Aš sapnuoju kaip mudu mėginsime išvengti realybės kurdamies mitine, mistine atmosfera... Iš mūsų dviejų ypatingų jautrumų, jautrumų, kurie yra lygūs ir kuriais buvo pagrįstas Ūnus, abipusis traukėsysis, nes maža ką tereiskia, ką žmogus "masto" ar "patiki", jei jautrumai yra tolygūs, tuomet ūma giminybė susikuria. Mūsų jautrumai yra romantiski, poetingi; mes mylime nepasiekiamąjį, gražųjį, zavingąjį, antgamtinį, keistą, kilnų, rimtą ir nesugriaujamą meilės gyvenimą, žaidžiantį mazute aistra. Kaip ir Prospero, aš noriu papurtyti Pazinties Medį, išsilaisvinti visų daiktų pažinimą, ir pakeisti juos į skriejantį misterijos veidą - savo Mirandai!

Aš ilgai klajoju savo reverijomis, kuriomis einu su tavim į stebuklų žemę ir užkerėtus daržus, ir keistai ismargintas padanges. ekskvizitines ausras ir stebuklingas sutemas...

Visuomet su tavim, mieloji!

V.J.B.

Montreal, 1942, birželis - June.

S A P N A S

G E N O V A I T Ė

Guliu žydinčiuos dobiliuos. Saulutės spinduliai maloniai glosto veidą, o pro salį linksmi čiurlena upelis. Švelnus vėjalis ir dobilų svaiginantis kvapas nejuociomis uždengia akis, ir mano mintys nuskrenda toli, toli...

Maža mergaitė linksmi bėgioja žydinčiam daržely. Žiūriu – panasi į mane – labai panasi į mane. Nejaugi čia aš buciau?... Seniai, seniai, kada dar maža buvau. Dabar ir vieta man prisimena – tai mano Bobutės darželis, čia Lietuva, čia kur aš maža augau. Ach kaip gražu!

Šaukia – nejaugi mama? Ar atsiliepti? – ne, aš pasislėpsiu tarp tų raudonų bijūnų. Išėjo moteris, linksmu veidu, juodais – žilstančiais plaukais, apsidairė, pakratė galvą, pasakius: "Ta mano išdykelė, vėl kur prazuvo". Įėjo sypšodamasi į vidų: tai man Bobutė, kuri mane taip mylėjo, su kuria aš turėjau persiskirti, kada mano tėveliai vyko per okeaną.

Vėl tylą, kurią tik čiulbantys paukšteliai driso drumsti. Išlindus iš krūmų, pribėgau prie vartelių, kas daryt? – uzrakinti. Tvorelė ne per aukšta... hmm... mano suknytė nauja – mama bars jeigu suplesysiu. Tik staiga pasijuntu, kad esu kitoj pusėj tvorelės, ar aš perlipau? – kazin, ar kas matė? Perbėgau per kelią, mano kojales taip greit surado takelį, kurs vedė zemy, zemyr ligi pat Nemuno. Grozis neapsakomas. Saulutės spinduliai linksmi žaidė mėlynam vandeny, krantai apdengti skaisčiai žydintiems laukinėms gelelėms, o paukšteliai harmoningai čiulbejo. Pribėgau prie vandens, kyst rankytę, siltas. Ot smagu būtų pabraidžioti. Tuo bateliai ir kojines brūkšt... Stoviu tyrame vandeny... Kaip gera! Kazin, kad truputį pasitaskyciau?... Reikia gilyn išibrist.

Kas tai vėl šaukia? Oi gausiu bart, jei mama šlapia ras... Reikia bėgt apsiūt – Ach! Nelaimė! Ir kaip čia ta saka pasipainiojo?! Šlapia aš ligi ausų, gerai tik, kad ne gilu. Ogi va, ir

mama, kažin kas man dabar atsitiks? Nejaugi?... Bijau pagalvot!

Tėkšt! Akys man tuoj atsivėrė, pajutau sunku ir šlapia ant krūtinių. Žiūriu zuvis! Nejaugi aš dar vis sapnuoju? Mano brolis stovėdamas arti, juokiasi ir sako: "Na, ar ne didelė? Nei Petras tokios nepagavo. Bet ką su tavim ir kalbėt, norėjai zuvaut, o atėjai tik miegot."

* * *

P R A B Ė G O . . .

Marija Aukštaite

Greit prabėgo jaunos dienos,
Susipynę skaisčios vienos -
I vainiką praeities...

Mano vargšę jau paliko,
Audros, vėjai pasitiko -

Blaško, skriaudžia be širdies...
Man negaila tų dienelių,
Atminimo tų žiedelių;

Ką suvyto taip ūmai...
Vai tik gaila skaistaus ryto,
Kurs be darbų jau suvyto,
Ir nebegrįš amžinai...

* * *

Mylėk mane nors truputėlį,
bet ilgai...

Marlowe.

Teisybių teisybė - yra meilė.

Bailey.

Rojus yra visuomet ten,
kur yra meilė.

Richter.

Gyvenimas, yra tiltas tarp
dviejų amžinybių.

A. R.

Montreal, 1942, birželis - June.

Montrealo Kristai

MOTERŲ DARBUOTĖ

Kanados Liet. Tarybos Moterų labdarybės sekcija 10 d. gegužės pasidarbavo dėl Raudonojo Kryžiaus vedamo vajeus, rinkdamos aukas su skardinėmis prie lietuvių bažnyčios durų.

Trijų misių metu, tapo surinkta \$36.66. 9-tą val. ryto pamaldų metu aukas rinko: Irena Ivaskevičiūtė, P. Juskevičienė, M. Ivaskevičienė ir p. Vaupsienė. 10 val. ryto aukas rinko K. Ziziūno vadovaujamo jaunųjų mergaičių choro narės - iš viso 12 mergaičių. 11 val. darbavosi: Dz. Šalkauskaitė, E. Jakubauskaitė, J. Gyviūtė, P. Juskevičienė ir p. Narkeliūnienė.

Labai gražu, kad Moterų Sekcija ne tik pačios darbuojasi labdarybės dirvoje, bet į tą sritį patraukia ir jaunimą. Už tai joms priklauso didelis kreditas, nes tik tada lietuvių ir lietuviškas veikimas išgalės gyvuoti, kai mūsų jaunimas bus paruoštas ateityje užimti šiandieninės kartos vietas.

* * *

VYTAUTO KLŪBO VAKARIENĖ

V. Klubu moterų skyrius Motinos Dienos progą 10 d. gegužės klubo svetainėje, surengė vakarienę. Prisirinko daug dalyvių, kurie pasipuošė rožėmis

ir vaišindamiesi skaniai paruoštais valgiais smagiai praleido laiką. Vakarienes metu pasakyta keletas trumpų kalbų, nusiviečiančių Motinos Dienos reiksmę. V. klubo "Aido" choras labai sėkmingai sudainavo keletą dainų, kurios palydėta griausmingais aplođimentais. Choristė p. Valasiniene gražiai padainavo solo. Tai buvo drauge ir "Aido" choro žiemos sezono darbo pabaigtuvės.

Po to parengimo, "Aido" choras išsiskirstė vasaros atostogoms.

* * *

ADORACIJA

1-2-3 dienomis liepos mėn., lietuvių Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, bus Šv. Sakramento Adoracija - per 40 valandų.

Atvyksta du ar trys kunigai iš Suv. Valstijų, kurie sakys pamokslus, klausys išpažinčių ir suteiks absoliucijas.

Prasome tomis dienomis atlankyti Jėzų Švenčiausiam Sakramente kiekvienos širdies laukianti...

* * *

LOŠIMAS KAREIVIŲ NAUDAI

Kanados Liet. Tarybos Mote-

ru Sekcija atkreipė dėmesio ir mūsų karius, kurių gražus būrys iš Montrealo miesto tarnauja vakarienių, siekdami Britanijos su Sąjungininkais pergalės ir Lietuvos atvadavimo iš žiauriųjų okupantų.

Moterys giliai įvertindamos savo tautiečių karių pasiaukojimą ir jų garbingus žygius, sumanė nors vieną kitą dovanele juos aplankyti, padaryti jiems malonumo, ir parodyti savo nuosirdumą.

Lešoms sukelti moterys randa įvairius būdus, pavyzdin 26-tą d. balandžio Raudonojo Kryžiaus naudai vakarienių metu, išleista loterijos keliu dvi dovanos. Pirmą dovana puikus rankdarbis: megsta staldengtė ir kamodėms užtiesimai, kur juos numezgė ir pasiaukoję darbuoti Moterų Sekcijos narė p. Kusleikienė, kuri surado laiko ir galimumo vaikučius auklėdama pasvesti laiko tokiam vertinamam rankdarbiui. Neveltui sakoma: "Prie gerų norų - viskas galima".

Antra dovana labai graži sidabrinė vaza, kurią pasiaukoję mūsų veikėja ir "N.L." žurnalo bendradarbių p. B.Vitienė.

Lošimo (loterijos) tikietus pardavinėjo pirmosios ir nenuilstamos K.L.T. darbuotojos M.Vilimienė, M.Mickuvienė, taipgi Stankevičienė ir kitos. Apie šių vilimordiečių moterų pasiaukojimą ir Tėvynės bei tautos bare gražią darbuotę, placiau išsireikšiu kitą kartą.

Sis lošimas (loterija) davė pelno \$30.75. Tai buvo tik pirmas moterų sekcijos žingsnis, tam reikalui sukelimui lesų, de ja nepasakutinis.

Petrutė.

MANO PASTABA

3 dieną geg. mėn., Ville La Salle turėjau garbės dalyvauti

Montreal, 1942, birželis - June.

"N.L." naudai suruoštoje vakarienių, kuri padarė man begalę gražų ir neužmirštamą išpuolį. Vakariėnė buvo skani, stalai papuošti pirmais pražydusiais laukinių gėlių ir medžių žiedais, be to dar gražiau užklostyti margarasciais Lietuvos Tėvynės audiniais, kurie sujaudino mano širdį ir sukėlė gaudžias mintis mano sieloje: "Kazin, ar daug iš tų čia susirinkusiųjų įvertina taip giliai šiuos brangius audinius?... Gal ir man jie nebūtų tokie brangūs, kad mūsų Tėvynė būtų laisva ir nepriklausoma. Šiandien, ji pavergta... Tos mūsų sesės ir senelės, kurios verpė ir audė šias drobes, gal aimanuoja Sibiro tundrose išguitos iš Tėvynės.

Todėl man šis vakaras sukėlė ne tik pasigrožėjimą, bet gailęstį ir kovą, kad mes turime išlaikyti savo žurnalą, nes tai vienintelis ginklas į Lietuvos laisvę.

Nors nesu korespondentė, bet norėjau pasidalinti su Jumis skaitytojais, kurie dalyvavo toje vakarienių.

E. L.

* * *

PASIVAIŠINIMAS

Montrealo lietuvių parapi-

jos vargoninkas muz. K.Žižiūnas, yra ne tik geras pijanistas, bet ir lietuviškų dainų mylėtojas ir kūrėjas. Taipgi stengiasi su pasisventimu mūsų jauną kartą supažindinti su Lietuvos liaudies dainomis. Savo poilsio laiką aukoja jaunų mergaičių chorą lavinimui, kas yra garbinga ir gražu.

Kad arčiau jaunimą pritraukti, padarė balių savo namuose 17 dieną gegužės.

P. S. Žižiūnienė aprūpino mergaites su pusryčiais, nes buvo kviestos iš baznyčios po rytminių misijų.

Sis choras išskiriant pora asmenų kurie aplinkybėms susidėjus nedalyvavo, gražiai pasivaissino.

Visą pokylių sudarė 23 asmenys, nepriskaitant savųjų.

Baliaus programa buvo užpildyta dainomis lydinčiomis, taipgi gražiai pažaišta.

Po pietų p. Žižiūnienė nufotografavo keliose pozose visas dalyves, nes tą dieną buvo p.A. Žižiūnaitės 10-ties metų sukaktuvės.

Gerbiamos motinos, kurios leidziate savo mergaites prie šio choro mokintis, daug gero darote: jos užaugę ne tik turės gerai išlavintą balsą, bet draugė bus tėvynės mylėtojos apdairuodamos Lietuvos salelę.

E. Lukošienė.

* * *

BUVO SUSIRINKIMAS

12 dieną birželio, K.L.T. Moterų Labdarybės Sekcija turėjo savo susirinkimą, kuris buvo siame sezone paskutinis.

Susirinkimas įvyko liet. parapišios salelėje, kur papildė valdybą tai yra išsirinko rev. komisija ir parengimų komisija.

Pirmininkė p.P. Juskevičienė atsisakė iš pirmininkės pareigų, todėl laikinai pirmininkės pareigas eis vicepirm. p.M. Ivaskevičienė.

Nutarta, šio mėn. pabaigoj; lietuvių kareiviams kariaujančiams užjūry-nusiųsi papirosų.

Todėl prasome atsiųsti kareivių tikrus antrasus, kad nebūtų nesusipratimų. Antrasus prašau siųsti: M.E. Lukošienė 6810 Briand Street, Montreal, Quebec.

Montreal, 1942, birželis - June.

GARBĖ FLINFLONIEČIAMS!

Baigiant spausdinti žurnalą gauta labai malonus laiškas iš Flin Flono lietuvių, kuriamė išreikšta ne tik gražios vertingos mintys, bet atsiųsta ir graži auka "N.L." linotipui.

Aukavo šie asmenys:

Jonas Baltramiejūnas		\$ 2.00.
Kazimieras Urbonas		5.00.
Jokūbas Urbonas		10.00.
Viso...		\$17.00.

Reiškiame širdingiausią padėką mieliems broliams Flinfloniečiams už paramą dvasinę ir medžiaginę.

Bravo!

* * *

DIDELIS SIURPRYZAS!

Toronto lietuviai mieli bendradarbiai ir dorų reikalų remėjai, mums iskiro toki siurpryzą, kokio Montrealas nesitikėjo. Jie vienu laikotarpiu ty-lėjo, tylėjo, ir mes čia visaip abejojome, na ir vieną gražią dieną - stambus ūakis! Sako "Nepriklausomai Lietuvai", na tikrai redaktorė ko neapalpo iš džiaugsmo. Pasirodo, kad mus mintys bendros ir vieningos, mus siekia vieni kitiems savi ir artimi, tad nėra tiek žodžių, kiek mes jaučiame... Jaučiame Jumyse Broliai, tikrus karzygius, kad visokioje kovose Jus padesite mums nesi-ti vieningumo vėliavą.

Širdingiausiai dėkojame.

* * *

NELAIMĖ

Šio mėn. pradžioje, nelaimingai zuvo nuo nedoros moters rankos lietuvis, Rugienius.

A.A. velionio du broliai, tarnauja kariuomenėje, jie buvo parvykę į nelaimingojo laido-tuves.

* * *

LIETUVOS UŽGROBIMO MINĖJIMAS

21 dieną birželio, Ville La Salle parke, Kanados Lietuvių Taryba surengė Lietuvos užgro-bimo 15 dienos birželio minėjimą. Tai buvo milžiniškas piknikas, į kurį suplaukė tukstanti-nė minia lietuvių.

V. klubo chorui sugiedojo Anglijos ir Lietuvos himnus, K. L.T. pirmininkas A. Navickas, atidare minėjimo programą, pasakydamas patriotingą išanginę kalbą, ir pakvietė programos vedėju dainininką p. Kajacką.

Pagrindinę, stiprią kalbą pasake specialiai kvieštas kalbėtojas "Naujienų" redaktorius Dr. Grigaitis. Paskiau dainininkai Kajackas ir Bobelis, padainavo pora gražių duetų.

Po prakalbų perskaityta stiprios rezoliucijos, kurios išskyrus pora komunistų, buvo vienbalsiai priimtos. Vėliau šios rezoliucijos pasiūsta Anglijos bei Suv. Valstijų vyriausybėms; taipgi patiektos į vietinę spaudą.

Parkas buvo gražiai papuoštas tautiskomis vėliavėlėmis, kurias pagamino p. M. Kriauceliūniene iš Ville Emard, ir p. Leknickiene padėdama kitų vilesaliečių.

Šio didžiulio pikniko surengimui, kaip ir visų kitų, daugiausia pasidarbavo vilasaliečiai, kurie kaip darbsciosios bitutės nuolatos ištvermingai dirba ir aukojasi, kad prisidėjus prie Tėvynės vergijos retežių nuėmimo ir mūsų kolonijoje lietuvių sustiprinimo.

Be vilesaliečių prie baro darbavosi P. Baguzis, Leonas Gudas, A. Pundzius. Ženklelius

padėjo segioti: P. Bakanas, E. Lukošienė ir S. Pundziuvienė.

M. Vilimienė pardavinėjo loterijos tikietus, kurie davė pelno \$13.00, su centais.

Vieną dovaną gelems vazą paaukojo moterų sekcijos sekretore ir uoli K.L.T. parengimų komisijos darbuotoja p. E. Lukošienė.

Sis minėjimas pavyko geriau, negu buvo tikėtasi, nes nebuvo spaudoje pakankamai išgarsintas, todėl toks gausus publikos atsilankymas - yra aiškus liudinin-kas, kad montrealiečiai vis labiau ir labiau supranta vienin-gumo reikšmę ir uoliai rūpinasi savo tautinių pareigų atlikimu. Tai malonus reiškinys, kiekvienam samoningam lietuviui; o Maskvai pasidavusiems Stalino "saulės" garbintojams - didžiausias smugis.

Tai kas, kad mes montrealiečiai nesame gausus intelligen-tais profesionalais, nes pastarieji neretai tampa savanaudžiais materialistais, kurie ar tai kultūriniam darbe, ar tautos bare bei tėvynės gyvybiniuose reikaluose, be dolerio nekelia nė žingsnio!

Gi Montrealo, kaip ir kitų Kanados kolonijų patriotingieji lietuviai, nors daugumoje paprasti darbininkai, tačiau apsisarvavę už plieną tvirtesniais ginklais - karšta tėvynės meile ir pavergtųjų brolių, sesių užuojauta - susispietę prie KANADOS LIETUVIŲ TARYBOS, savo pasiaukojimu ir finansine parama, nuveikia gražius darbus, kurie lietuvių istorijoje bus tinkamai įvertinti.

Petrutė.

* * *

Nepriklausoma Lietuva

REZOLIUCIJA

(Ši rezoliucija priimta 1942 metais 21 d. birželio Ville La Salle parke masiniam lietuvių piknikui minint Lietuvos užgrobimo dviejų metų sukaktį).

The Resolution adopted by the Lithuanians of Montreal regarding the question of Lithuania, Great Britain, Canada, and the United States of America.

(Adopted during the Mass Picnic held on June 21st, 1942, upon the occasion of Commemoration of Two Years' Subjugation of Lithuania).

WHEREAS, the peaceful and innocent Lithuania became subject to aggression, abuse, and the slaughter of thousands of most innocent victims, by the ruthless neighbor, and

WHEREAS, the western usurper, Hitler, suppressed our territory under a beastly claw, subjecting our innocent Lithuanians to the firing squads, prisons, and deportation into the depths of Germany, thus ruining our Nations, and

WHEREAS, the United States of America was wantonly and ruthlessly attacked and is, therefore, now at war with Japan, Germany, and Italy, fighting to defeat the existence of this Nation, its Liberties and its Democratic way of life, and

WHEREAS, the said aggressor Nations have already destroyed and subjugated many free and independent Nations, among them the Republic of Lithuania, and are now bent upon enslaving the rest of humanity, and

WHEREAS, in order to defend the freedom of the civilized world and to restore the independence and freedom of all subjugated Nations, it is necessary to annihilate the forces of aggressor Nations and to establish the principles of Democracy, Freedom, and Justice which were proclaimed by Prime Minister Winston Churchill and President Roosevelt in the Atlantic Charter and affirmed by 26 United Nations in their Joint Declaration.

NOW, THEREFORE, we the Lithuanians of Montreal, citizens of Canada and of Lithuanian birth and ancestry, having met in the Picnic

Grounds at Ville La Salle, Quebec, on Sunday, June 21st, 1942, upon the Commemoration of the Two Years' Subjugation of Lithuania, reaffirm those principles of Democracy, and

Do hereby RESOLVE and express our full faith and confidence in the leadership of the Prime Minister Mackenzie King, the Prime Minister Winston Churchill, and President Franklin D. Roosevelt, pledging our full and wholehearted support to the Governments of CANADA, GREAT BRITAIN, and the UNITED STATES of AMERICA, in their united efforts to defeat and crush the enemies and in the ultimate VICTORY of those Nations.

Be it further resolved: We are confident that the Victory of GREAT BRITAIN and its ALLIES will secure a permanent and just peace and bring freedom and Democracy to all the Nations including Lithuania.

Be it further resolved: That a copy of this Resolution be sent to the Honorable Mackenzie King the Prime Minister of Canada, to the Honorable Winston Churchill the Prime Minister of Great Britain, to the Honorable Franklin Delano Roosevelt, President of the United States, and to the Press.

Done at Ville La Salle, Quebec, this twenty first (21st) day of June, 1942.

The Lithuanian League of Canada
Headquarters' Committee:

President: Antanas Navickas

Secretary: Leonas Gudas

* * * *

P I R M Y N !

Maironis

Pirmyn gi, vyrai užtėvynę

Už brangią žemę Lietuvos!

Ją bočių bočiai amžiais gynė,

Už ją ir jų vaikai kovos!

Montreal, 1942, June - birželis.

MOTERŲ KERTELĖ

Mirus poniai Adai Grant-Suttie, liūdi visa K.L.T. Montrealo Moterų Sekcija, ir jūngia savo gily liūdėsį su Garbinguoju Konsulu G. L.P. Grant-Suttie; kurio sielą skaudžiausia apsupo sunkaus gedulo šydras.

Teikitės priimti mūsų širdingiausios užuojautos pareiskimą.

K.L.T. Montrealo Moterų Sekcija.

A T M I N T I S

Juoda viešnia atplevėsavo šydrais...

Ir šaltas lūpas prilenkė prie Jos...

Ir skambino arfa ilgas vakaras -

Ligi užgėso gyvybė Brangios...

Ir kaip rudens lapas nugelto gyvenimas,

Suvyto ir jau amžinai nebegriš...

Į širdį įknibo liūdėslių kutenimas -

Tai marmuro veidas, tai Jos atmintis.

Marija Aukštaite.

Montreal, 1942, birželis - June.

MOTERIS LIETUVBĖS SAUGOTOJA⁴⁵

O. Vizbarienė

Versdami istorijos lapus, mes užtinkame, kad lietuvė moteris ypač kaimietė, visuomet stovėjo lietuviškumo sargyboje, kaip uoli gimtosios lietuviškos kalbos saugotoja. Iš spaudos draudimo laikų, mes turime pavyzdį skulptoriaus Rimšos kurinį - motiną su kanciu rateliu, ir mokinančią vaikui lietuviško rašto. O kas daugiausia ikvėpdavo meilę tėvynės saviems, savo krastui; jos papročiams - tradicijoms prisirišimą prie jų? Ar ne lietuvė motina? Dalį savo amžiaus skirdama šeimai, būdama jos auklėtoja, šeimos židinio saugotoja - pasakas sekama, dainas dainuodama, visa tai sugebėjo įlieti į savo vaikų širdis, patį trokšdama šventai, kad kas jau yra kilnų ir brangų - niekada nežūtų.

Dar tais sunkiaisiais laikais, kada vyrai užsiimdavo beveik tik medžiokle ir žvejiba, tankiai kariaudavo su puolanciais kaimynais - tada ant moters pečių gulėjo visi sunkesnieji laukų darbai bei šeimos rūpesčiai; ir ji greta vyro turėjo dirbti viską ir sykiu būti šeimos židinio tvarkytoja. Tačiau lietuvė moteris būdama tvirto būdo, kantri ir patvari, nepalūžo dvasioje, ir kantriai nešė savo sunkią dalį niekam savo vargais nesiskųsdama; o tik dainose liūdną vargo dalį išdainuodama ir sielos džiaugsmus ir skausmus įpindama į jas, ir palikdama jaunosioms kartoms savo gyvenimo buties atminimą.

Žinant, kokia varginga būtis buvo tuometinės lietuviškos motinos, kada visokie rūpesčiai jos galvą slėgė, arba spaudos draudimo laikais kada bet koks rastas gimtojo kalboje turėjo būti stropiai slepiamas kad nepakliūtų į zandarų nagus... Tačiau lietuvė motina dėjo visas galimas pastangas ir rūpesčius, kad kaip nors savo vaikus pramokyti gimtosios kalbos bei rašto. Kad vėliau išėję į žmones, patekę į svetimą atmosferą kuri tuo laiku spaude mūsų tėvynę, - liktų artimi ir ištikimi savo motinai Lietuvai. Tad be abejonės, niekam kitam kaip tik lietuvi motinai priklauso tas nuopelnas už lietuviybės išsaugojimą; kuriuo kartais daugelis taip mėgstame pasididžiuoti.

Jeigu anais sunkiais laikais lietuvė motina suprato tautos reiksmę, tai jau netenka abejojti, kad šių laikų lietuvė moteris - motina, kur kas daugiau supranta ir jaučia savo užduotį ir pareigą kaip lietuviškos moters, reikalingumą stoti į aktyvesnį darbą už būvį savo tautos.

Jau kuris laikas kaip girdime, kad mūsų tėvynėje tautiškumas nežmoniškai slopinamas, nes mūsų tautos simtmečiais buvusių priešų kryžuočių ainiai, vėl trypia mūsų tėvynės žemę, ir jie pasiryžę net visą Europos žemyną dominuoti; o mažesnes tautas padaryti sa-

savo klusniomis vergėmis. La i nesiranda nei vienos lietuvės, kuri pro pirstus žiūrėtų į liūdną savo tautos likimą. Kiek galedamos sa vo sugebėjimu prisidėkime prie tų darbų, kurie yra vertingi ir nuosirdžiai dirbami mūsų tėvynės labui.

* * *

M I E L A P R I S I M I N T I

A. Rytmetytė

Miela prisiminti vasarą tėvynėj,
O, kiek ji džiaugsmo teikė visiems!
Čionai gi išeivės jautrumą pamynę...
Jos sielos balsas tyrams kurtiems.

Atsivers ji knygą šviesių atminimų
Paskęs mintimis pracity laisvoj...
Sutiks jina vilties ir pasiryžimo -
Dirbt dėl tėvynės šaly svetimoj.

* * *

M Ū S Ų K A R I A I :

Jie aukojasi, kad mes saugiai gyventume.

ST. HENRI - MONTREAL

Savanoriai: Juozas Kunca. Jonas Pundzius (Jono sūnus).

POINT ST. CHARLES - MONTREAL

Savanoriai: broliai Vaclovas ir Vladas Ūsai, Antanas Motūzas, ir Juozas Čepaitis. IS Miesto Centro
Broliai Jonas ir Petras Morkiai.

COTE ST PAUL - Montreal

Savanoriai: Antanas Zubys (Kazimiero sūnus). Broliai Juozas ir Antanas Zubiai (Juozo sūnūs).

VERDUN - MONTREAL

Broliai: Stasys ir Pranas Vilimai. VILLE EMARD: Bronius ir Albinas Rugieniai (Prano sūnūs).

* * *

Nepriklausoma Lietuva

UŽ MŪSŲ SIENŲ

Vyt. Širvydas

BALTIMORE

Lietuvių Šv. Alfonso bažnyčioje, arkivyskupo patvarkymu, Motinos Dienos kolekta buvo paskirta nuo karo nukentėjusiems lietuviams šelpti. Surinkta \$1,200, ir pasiūsta Šv. Tėvui išdalinti.

* * *

PHILADELPHIA

Dom. Antanaičio vedama lietuvių radijo programa minėjo savo 8 metų sukaktį. Per tą laiką ji pasirodė oro bangomis 400 sykių, ir jos surašyti programai sudaro knygą 1,600 puslapių.

* * *

NEW YORK

Latviai ikūrė Pasaulinę Latvių Sąjungą, kuri rūpinsis Latvių Respublikos atsteigimu.

* * *

CHICAGO

Amerikos pasiuntinys Lietuvai p. Norem, suorganizavo Lietuvos draugų Amerikony draugiją, kuri padės lietuviams laisvę atkovoti. Tarp narių prof. Stanton (lietuvis) ir adv. Grisius.

* * *

WASHINGTON, D.C.

Lietuvos atstovybė kas mėnesį leidžia idomų anglų kalba mimeografuotą Biuletenį, kuris amerikony visuomenei praneša kas pasaulinėje spaudoje rasoma apie Lietuvą ir jos buklę.

* * *

CHICAGO, ILL.

Saukiamas stoti į Amerikos kariuomenę Juozas Poška, buvo priverstas iki karo pabaigos sustabdyti liedimą anglų ir lietuvių kalbomis leidžiamą savaitinį "The Lithuanian Week" (pirmiau būvusį "Jaunimą").

* * *

Montreal, 1942, birželis - June.

SODUS, MICH.

J.J. Baciūnas išleido idomią amerikiečio Vinco Ambrozevičiaus autobiografiją, jo 75 metų sukakties proga. Ją suredagavo Vyt. Širvydas. Kėlė tą metų atgal, Baciūnas išleido biografiją amerikiečio lietuvių spaudos veikėjo (šiomis dienomis pasimirusio) Antano Olsausko.

* * *

NEW YORK

Lietuvių Kunigų Vienybė nutarė šiemet vėl išleisti savo metraštį kaip 1941 metais. Metraščio turinys bus lietuvių katalikų veikla Amerikoje ir apims: parapijas, mokslo įstaigas, organizacijas, spaudą ir veikėjų biografijas. Redakcijon paskirta: kun. J. Balkūnas, kun. J. Pakalniš, kun. S. Raila ir kun. J. Koncius.

* * *

NEW YORK

Amerikos vyskūpai vėl paskyrė \$10,000 nuo karo nukentėjusiems lietuviams šelpti. Viso, tokiu būdu, jau paskirta \$90,000. Pinigai dalomi per Šv. Tėvą.

* * *

AMSTERDAM, N.Y.

Vietos lietuviai birž. 28 d. ruošia paminėti auksinę 50 metų kunigavimo sukaktį kun. Židana-
vičiaus, rašytojo (Seirijų Juozo slapyvardžiu) ir muziko.

* * *

NEW YORK

Lietuvos prekybinį laivą "Denny-Lietuva" perėmė Amerikos valdžia karo reikalam. Ji norėjo pasigrobtį Sovietų ambasadorius.

* * *

L A I Š K A I

Didžiai Gerbiamoji:-

Perskaičius keletą "N.L." žurnalų, domėjais, gėrėjais ir begalo nušėbau.

Nors žinojau, kad Marija Aukštaite yra atsižymėjus literatiniame sakoje, tačiau "N.L." žurnale, jinai mums aiškiai parodo ne tik savo gabumą, bet nenuilstanti pasidarbavimą, energiją, ambiciją, ir pašisvėntimą.

Aciu, Marijai Aukštaitei, jei šiandien kiekvienas Kanados lietuvis turi progą šiuo žurnalų pasidžiaugti, jį turiniu gėrėtis ir jo redaktore pasidžiūoti - nes šio laikraščio turinys, yra lyg pasotinant, atgaivinant saulės spindulys.

Didžiukimės visi lietuviai, ypač Montrealiečiai turint savo tarpe - moteri idealistę, kuri yra pasirengus pasvęsti laiką ir sveikatą, idant pasotinus savo brolius lietuvis - kilniu literatiniu darbu.

Atjauciu jos kilnų darbą ir esu tikra, kad kiekvienas lietuvis skaito ją, kaip zvaigždę sioje sakoje.

Darbuokis, Gerbiamoji, ir lai Viespats suteikia užtektinai jėgų ir sveikatos. Lai tavo kilnaus darbo pasekmės, pasiekia tavo idealiskų svajonių tikslą.

Helena Bandžiūtė.

Montreal, Que.

* * *

Didž. Gerb. p. Aukštaite:

Teikites priimti ir mano padėkos žodį už taip pavyzdiną ir gražų "N.L." žurnalo redagavimą. Nors Jums vienai iš talentingiausių Š. Amerikos lietuvių rasytojų aukojant savo brangų laiką "N.L." žurnalo redagavimui tenka gerokai nutolti nuo stambesnių literatūrinių veikalių kūrimo, tačiau, dėl to man rodos, netenka Jums per daug sielotis; nes iš šio žurnalo puslapius iliečia Jūsų kilni siela, plasnėjanti Tėvynės meilę, savęs išsižadėjimu ir žmoniskumu; tas kilnias idėjas žadina ir skaitytojuose. O žurnalas ar laikraštis, lengviau pasiekia platesnę visuomenę, negu knyga, nors ir aukščiausios kokybės ji būtų, ypač mūsų aplinkumoj, kur knyga, dar ytin pakankamai neįvertinama.

Šis literatiškai išpuoštas švairiu kultūriniu patriotiniu kelių einas "N.L." žurnalas, tai šių dienų "Varpas", skatinas tautiečius išbristi iš sąvimos, (siaurų) partijinių kivių bei pavydo klampynių, ir pakilti į aukštesnę kultūrinio bei visuomeninio gyvenimo pakopą. Už tai tenka aukščiausias kreditas Jums, gerbiama Redaktore, nes tik Jūsų pasiaukojimo, talento ir autoriteto dėka - "N.L." šiandien yra

Nepriklausoma Lietuva

tikruoju Kanados lietuvių kultūrinio gyvytinių, turinčių apskiai remėjų ir bendradarbių, kurių tarpe, net tokių išimčių, kaip profesorų, filosofų etc.

Tik vienas dalykas susijęs su "N.L." yra apgailėtinas, būtent, kad tos vertingos ir turiningos mintys; kuriomis žurnalas pripildytas, turi tūnoti mimeografuotose eilutėse. Betgi, yra vilčių, kad rimtoji Kanados lietuvių visuomenė sujungus jėgas, gal visai netolimoj atėtyje tą trūkumą prasklins, ir žurnalas prakalbės ryškiomis linotipo raidėmis.

Linkėdama Jums sveikatos ir ištvermės, kuo ilgiausius metus "N.L." redaguoti ir vesti sąjuriu bepartvišku, demokratišku keliu - tiesiu dešinę...

Jūsų,
S. Pundziuvienė.
Montreal, Que.

* * *

Gerbiamą Redakciją!

Iš stambių šakų jau esat gavę raštų, mėgina ir lapelis pasiugzdet. (labai prasome! "N.L." redakcija).

Norėčiau pamatyti ir daugiau jaunimo prisidedant prie "Nepriklausomos Lietuvos".

Genovaitė Jokūbinaite.
Toronto, Ont.

* * *

Gerb. p. Aukštaite,

Esu sužavėta "Nepriklausomos Lietuvos" leidiniu. Iš jos dvelkia svari, kilni ir dora

dvasia, kuri siurbiasi į žmogaus širdį, skatina vis būti geresniu, tobulesniu. Tai mūsų širdžių nauja liepsna, kuri mums begalo brangi ir nepamainoma.

Labai įvertinu Jūsų, p. Aukštaite darbą ir pasiaukojimą, nes pati mačiau, kiek Jums reik kantrybės... Mačiau, kaip pasirašytojus rankoves su rasaluotomis rankomis prie masinos vėlyvą naktį dirbote ir skubinate, kad mes visi turėtumėm malonumą gerėtis tokiu svarutėliu leidiniu... (Mieloji, Jūs buvote man talkoje, ačiu... M.A.)

Tad, linkiu Jums daug sveikatos, ištvermės pas Jus užtenka, o mes visuomet su Jumis.

M.E. Lukosienė.

Montreal, Que.

* * *

Gerbiamoji Redaktore,

Štai ką turiu parašyti iš širdies džiaugsmo, kad mes Montrealo lietuvių jau pradame išbristi iš nykių tamsumų per "Nepriklausomos Lietuvos" žurnalą.

Keletas metų atgal, mes turėjome keturis gėlių darželius - savo lietuviškas mokyklas per kurias žiėbėsi tautos ugnelė į jaunimo širdis, bet užklupo saltoji žiemutė, ir mes tų tautos žiedelių netekome. Bet, nėra to skausmo, kad nevirstų džiaugsmu. Jūsų dėka, p. Aukštaite išsijudino mūsų kolonija. Prasvito vėl pavasario saulė. Susibūrė tėvynės mylėtojų brolių ir seserų lietuvių, kurie pradėjo aktyviai veikti tautos darbe, nebijodami nei šalčių nei kars-

Montreal, 1942, birželis - June.

čių, visi vieningai kaip bitelės dirba ir triūsia lietuvių gerui. Tad, garbė, Jums, mūsų inteligentai, už skynimą kelių į sviesesnę ateitį. Net nežinau, kaip mes turime gerbti tokius žmones, kurie tiek aukojasi tautos gerui. Jų dėka mes siandien džiaugiamės ir "Nepriklausomos Lietuvos" gerbiame žurnalą, kuris yra mūsų namelių sviesiausia saulė įšanti tik doros spindulius. Tos gražiosios žurnalo mintys - nieko neuzkliudo, neižeidžia, bet jungia mus visus

į bendrą kultūrinį gyvenimą, veda į Lietuvos laisvės ryšius. Kai visi kiti beveik užmiršę mūsų kovotojus karijus - "Nepriklausomos Lietuvos" žurnalas juos iskelia ir pagerbia, kas mums motinoms begalo brangu... nes neviena išleidome savo synelius į pavojų lauką, kad iškovotų laisvę mūsų senai ir naujai tėvynei, kurias mes branginame ir mylime.

Aciu, ponija Aukštaite, už tokį puikų redagavimą, kuomet mes tikrai neatsigerim.

Dieve Jus laimink, ir visame padėk.

Marijona Žemaitienė.
Montreal, Que.

* * *

R E D A K C I J O S A T S A K Y M A I

GENOVAITEI JOKŪBYNAITEI: Džiaugiamės susilaukę naujos plunksnos iš jaunimo. Jūs labai gražiai pinatę savo minčių vainikėlių. Surinkite, mums daugiau savo širdies žiedų...

P.VYTIENEI: Laukiame Jūsų poezijos. Kogi nutilus ta jautrioji širdis, ką tiek savy dorą ir kilnų sukaupus?

LEONUI GUDUI: Mielas broli, Jūs gražiai eiliuojate, bet venkite erotinių eilučių... Jūs eilės visuomet laukiamos.

P.VIZBARIENEI: Jūsų straipsniai aktualūs, vertingi ir įdomūs, prasome ir toliau mus atlankyti. Lauksime...

VINCENTUI BUDRIKUI: Jūsų širdies aukurą, keliamė aukščiau visko. Jūs sieloje aukščiau lobių svirnai... Džiaugiamės, kad mus atlankote. Rasykite, laukiame...

P-LEI ELENAI BANDŽIŪTEI: Nuosirdžiausiai dėkojame už teikiamą viltį būti mūsų laukiama bendradarbe.

P-LEI MARIJAI ARLAUSKAITEI, P.S.PUNDZIUVIENEI, E.M.LUKOŠIENEI, P.LEONUI GUDUI, P.LEKNICKUI, P.ŠKUDAI, P.VITŲ ŠEIMAI ir KI-TIEMS prisidėjusiems prie mechaninio žurnalo darbo, nuosirdžiausiai dėkojame.

R E D A K C I J A.

* * *